

Jméno žáka:

Český jazyk

Pracovní sešit

Pro VII. ročník

(ZŠ praktické)

ŠKOLA PRO ŽIVOT

CZ.1.07/1.2.19/02.0007

Projekt Základní školy Cheb, Kostelní náměstí 14

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah

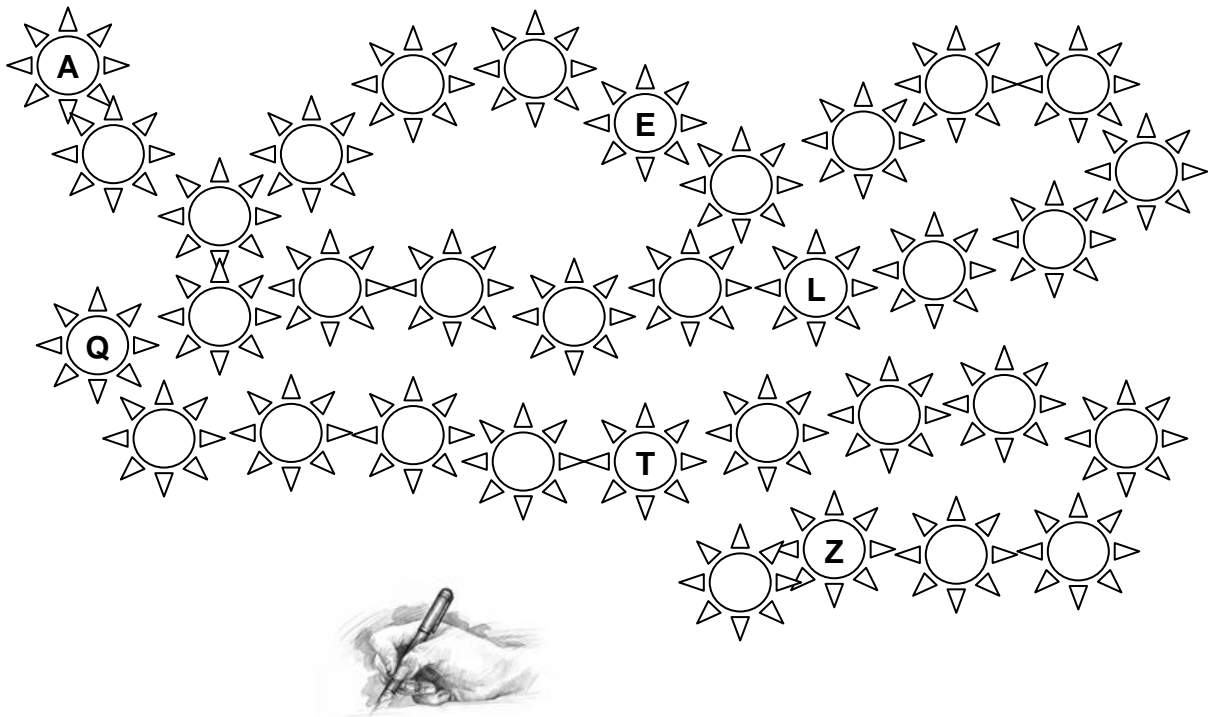
Opakování z nižších ročníků.....	3
Druhy vět	5
Psaní ů, ů	6
Výslovnost a psaní souhlásek na konci a uvnitř slova	8
Vyjmenovaná slova po B	9
Vyjmenovaná slova po L.....	12
Vyjmenovaná slova po M.....	16
Vyjmenovaná slova po P	21
Vyjmenovaná slova po S	25
Vyjmenovaná slova po V	29
Přehled vyjmenovaných slov po V	29
Vyjmenovaná slova po Z	32
Nauka o slově.....	34
Podstatná jména.....	42
Podstatná jména rodu středního.....	48
Podstatná jména rodu ženského	52
Podstatná jména rodu mužského	57
Slovesa.....	62
Podmět a přísudek	65
Shoda přísudku s podmětem.....	67
Souhrnné opakování	71

Opakování z nižších ročníků

Abeceda je soubor písmen. Každé **písmeno** má čtyři podoby: velké tiskací, malé tiskací, velké psací a malé psací. Velká písmena se používají na začátku vět, názvů a jmen. **Česká abeceda** má celkem 42 písmen:
A Á B C Č D Ď E É F G H CH I Í J K L M N Ň O P Q R Ř S Š T Ť U V W X Y Z Ž

1. Do prázdných kytiček napiš chybějící písmena podle abecedy.

2. Doplň dvojice písmen psacím písmem - (velké i malé).

i	e		d	b		r		l	h		u	g	y		č
		F			P		K			Z				Š	

Jablka chutnají sladce.	věta
Jablka – chutnají – sladce	slova
Ja – bl – ka	slabiky

3. Zapiš do kroužků počet slov ve větách.

Sůl nad zlato.	<input type="text"/>	Všechny tři princezny byly velmi krásné.	<input type="text"/>
Bylo jednou jedno království.	<input type="text"/>	Nejmladší princezna však byla nejkrásnější.	<input type="text"/>
V tom království žil král a ten měl tři dcery.	<input type="text"/>	Sestry jí její krásu záviděly.	<input type="text"/>

4. Slova se nám pomíchala. Slož ze slov smysluplné věty. Cvičení přepiš do sešitu.

Prosím v banánů pět kup obchodě.
teplý narozeninám mi upletla k Babička vlněný svetr.
pozdě do Proč včera jsi přišel školy.
Smaž tabuli tu pořádně.

5. Ze slabik slož slova a opiš je do sešitu.

bor tá

ka ře

le po no

do ná bí

6. Ze slov v obrázcích slož větu. Napiš ji do sešitu.

počasí

Dnes

je

krásné

venku

Druhy vět

Oznamovací: sdělujeme obsah, na konci věty píšeme **tečku. (.)**

Tázací: pokládáme otázky, na konci věty píšeme **otazník. (?)**

Rozkazovací: vyjadřujeme rozkaz. Na konci věty píšeme **vykřičník,** nebo **tečku. (! .)**

Přací: vyjadřujeme přání. Na konci věty píšeme **tečku. (.)**

7. Rozliš druhy vět. Do rámečku zapiš zkratky O, T, P, R.

V lese rostou stromy jehličnaté a listnaté	☐	Které stromy mají jehličí?	☐
Naučte se poznávat jehličnaté stromy	☐	Ať se ti práce daří.	☐
Vypracuj domácí úlohu	☐	Sedněte si	☐
Dnes začínají prázdniny	☐	Vyřid' vzkaz	☐
Venku padá sníh	☐	Půjdeš si hrát?	☐

8. Doplň znaménko za větu a urči druh věty. Použij zkratky: O, R, T, P. Věty přepiš do sešitu.

Která zvířata žijí v lese		
Les je domovem spousty zvířat		
Kéž by bylo v lese hodně zvířat		
Pohybuj se v lese opatrně		

9. Má to tak být? Urči druhy vět. Věty napiš správně a opiš je do sešitu.

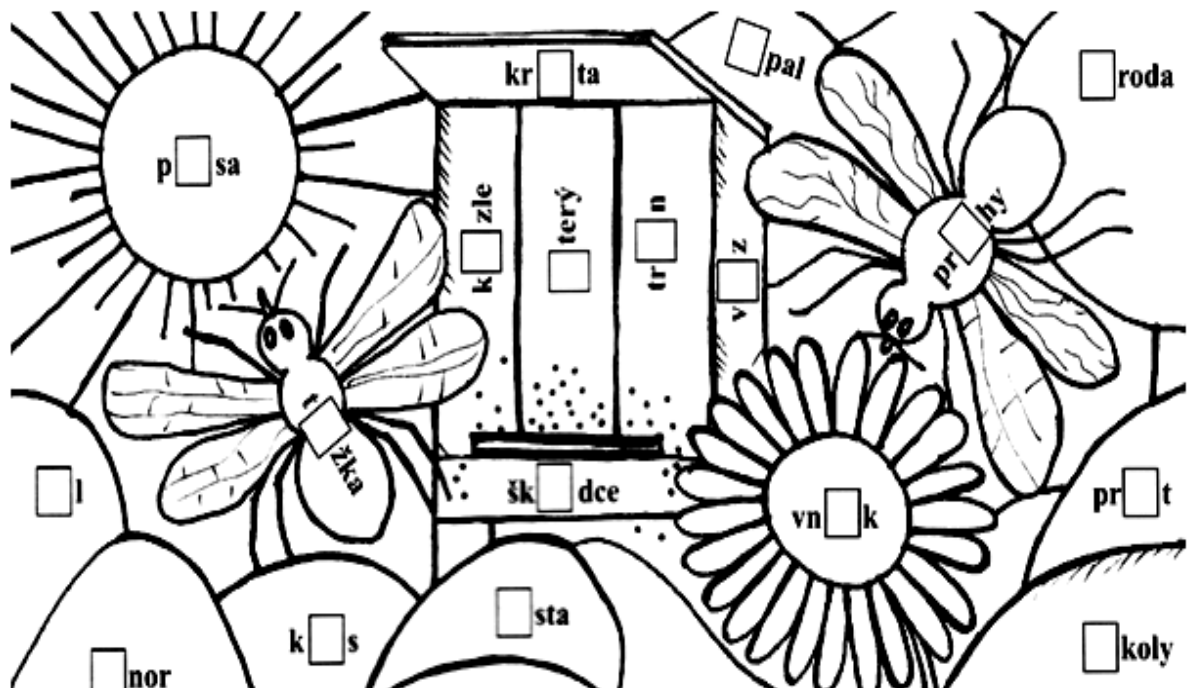
Ve vyučování spíme ... Zlobte učitele ... Kéž bych nic neuměl ... Zapiš si úkoly za uši ... Neuč se ... nedodržuj školní řád ... V šatnách se nepřezouváme ...

Psaní ů, ů

Ú píšeme vždy na začátku slova - Na tváři se jí objevil nesmělý úsměv.
 Uprostřed a na konci některých přejatých slov - skútr, túra, manikúra.
 Ů píšeme uprostřed slov - Koukni se na půdu. Je to můj bratr.

10. Vybarvi: slova s u – žlutě, s ů červeně, ú zeleně.

11. Doplň délky samohlásek do vět. Cvičení přepiš do sešitu.

Jedu s tetou Ruženkou do Prahy. Pujdeme se podívat na Petřinskou rozhlednu až úplně nahoru. Přes řeku Vltavu vede Karluv most. V restauraci u Hulubu si dame užasne lahudky. Jsem už unaveny, asi pojedu domu. Byl to velmi unavny den, ale vůbec nelituji. Na Prahu budu dlouho vzpomínat.

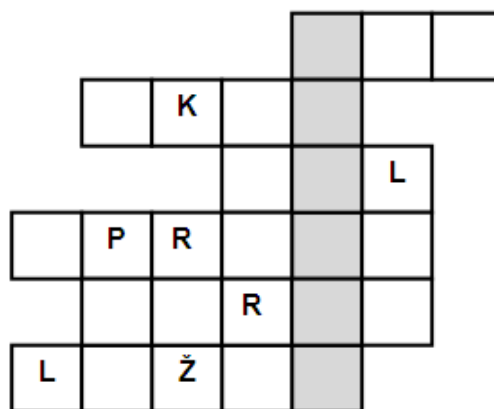

Jak se jmenuje řeka, která protéká hlavním městem?

12. Vyřeš křížovku.

1. Osolí jídlo
2. Mám domácí
3. Dědeček používá při chůzi
4. V sešitě mám mít hezkou
5. Chléb má tvrdou
6. Postel jinak

Tajenka: *ů píšeme i ve slově*

13. Doplň u, ú, ů. Cvičení přepiš do sešitu.

Těžký ...děl, velký d...raz, ...čtovací období, čistý zv...k, sváteční klobo...k, nenadálý pr...lom, malé sch...dky, rušné ...lice, třídní sch...zka, deset stan..., kdo mi pom...že, ...žasný zážitek, vážný ...raz, složitý ...čes, skalní ...tvar, mám pravd..., p...lka chleba psí ...tulek, ztracená d...věra, většina pracovník..., usnul až k rán..., ...tulný domov.

14. Doplň u, ú, ů. Cvičení přepiš do sešitu.

Jazykový k...rz, školní prez...vky, technická ...držba, ...sečná odpověď, ještě jeden kr...ček, ...pěnlivá prosba, možnost ...niku, ...čel světí prostředky, pohodlný ga...č, h...morná povídka, roztomilý t...leň, lidské ...dy, velká...trata, vzácná odr...da, nest...jte tady, špinavý r...káv, závodní okr...h, třídní d...tka, překvapivě za...točil.

15. Doplň u, ú, ů. Cvičení přepiš do sešitu.

L...ční kobyłka ,nečekaný ...prk, minimální...roveň, Šípková R...ženka, t...pé brusle, sluneční ...pal, ...lisná nabídka, staletý ...tisk, viděli jsme lam..., keramický n...ž, bratr...v nápad, sběr bor...vek, hluboká st...dna, tuzemský r...m, výprava Nor..., rušné ...lice, ne...měrný trest, časný ...svit, noční m...ra, malé sl...ně, bolavý z...b, lám...rekordy, zahraniční v...z, nedostatek čas..., předstíraný...div

Výslovnost a psaní souhlásek na konci a uvnitř slova

Na konci a někdy i uvnitř slov:

Vyslovujeme: p, t, ť, f, s, š, ch

Píšeme: b, d, ď, v, z, ž, h

Například: slyšíme slovo vůs, píšeme vůz (řekneme si hodně vozů)

16. Podle tvaru v levém sloupci doplň vynechané souhlásky na konci slov v pravém sloupci. Doplněná slova napiš do sešitu.

přední zuby – přední zu...	dvě stuhy – pět stu...	bílé lodě – bílá lo...
velké sudy – velký su...	hráze – hrá...	na suché větvi – větě...

17. Dopln souhlásky. Cvičení odůvodni a přepiš do sešitu.

Hodná dí...ka, dřevěná lo...ka, bolavý zu..., uvařený hrá..., kamenná ze..., náso...ky
šesti, rozzuřený le..., slu...ky od banánů, košík hu..., bato... do školy, železná
vrá...ka, pruhované pono...ky, stádo kra...,láhe... s limonádou.

18. Napiš tři a tři slova končící na h a ch:

Vzor: stoh, duch

-h:

-ch:

19. Dopln vhodná písmena. Cvičení přepiš do sešitu.

Babička nachystala mouku, cukr, vajíčka a tvaro.... Chystala se péct bu...ty. Chtěla
připravit i mísu kře...kých kobli.... Najednou se ozvalo: „Bu..., bu...bu...!“ To soused
Oldři... přišel vrátil dlu.... Když babička mluvila se sousedem, přeběhl přes prá...
voře.... Divo.... Vběhl do kuchyně. Shodil mouku i cukr. Najednou byl všude pra....

20. Dopln vhodná písmena. Cvičení přepiš do sešitu.

Voda ze studánky je studená jako le.... Okružní le... nad Prahou trvá skoro hodinu.
Hru...ka je pl... hrušně. U hájovny je dřevěný plo.... Za potokem začíná hustý le....
Le... na žebřík opatrně. Kůra stromů je drsná nebo hla...ká. Rybí... je kyselý, malina
sla...ká, neposypaný chodník je klu...ký, prázdný kufr je le...ký, plný tě...ký.

Vyjmenovaná slova po B

Přehled vyjmenovaných slov po B

být, bydlet, obyvatel, byt, příbytek, nábytek, dobytek, obyčej, bystrý, bylina, kobyla, býk, Přibyslav (babyka, Bydžov)

1. Vyhledej dvanáct slov příbuzných s vyjmenovanými slovy bydlet, obyvatel, byt. Zapiš je na volné linky. Ze zbylých písmen sestav tajenku.

B	B	O	B	Y	D	L	Í	H	R	Bydlet
U	Y	B	Y	T	E	Č	E	K	A
B	D	D	D	V	Ě	Z	E	V	L
Y	L	Á	L	B	Y	T	N	Á	Ý	Obyvatel
T	O	D	E	I	Y	N	E	V	M
O	A	E	N	B	Š	V	O	Y	J
V	M	V	Í	E	N	T	O	V	A	Byt
N	N	Ř	Ý	Á	Y	S	Ě	L	O
A	P	V	O	B	Ý	V	A	C	Í

2. Doplň slova ve směru šipky. Do silně ohraničených políček doplň i, í/y, ý

				S	
			B	B	A
D		B			R
L			V	L	
I			A		B
T			T		S
			L		

- Byt, obydlí.]
- Hospodářská zvířata (skot, vepř, kozy, ovce)
- Klisna. Matka hřiběte.
- Ustálený způsob, zvyk.
- Mít příbytek, domov.
- Rostlina s nedřevnatým stonkem.
- Město, u kterého padl Jan Žižka z Trocnova.
- Předměty pro zařízení bytu, místnosti.

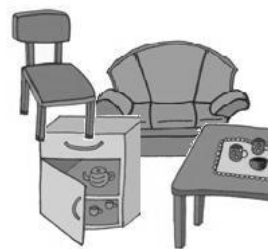

3. Ke každé řadě slov najdi slovo nadřazené. Hledej mezi vyjmenovanými slovy.

Stůl, lavice, židle, skříň

Býk, kráva, tele, koza

Dům, úl, doupě, stan

4. Doplň i,í/y,ý a dokonči přirovnání. Slova vybírej z nabídky.

Měsíc, obrázek, liška, sníh, komár.

B strý jako.....Líb vý jako.....

Nedb tný jako.....B lý jako.....

Ub vá jako.....

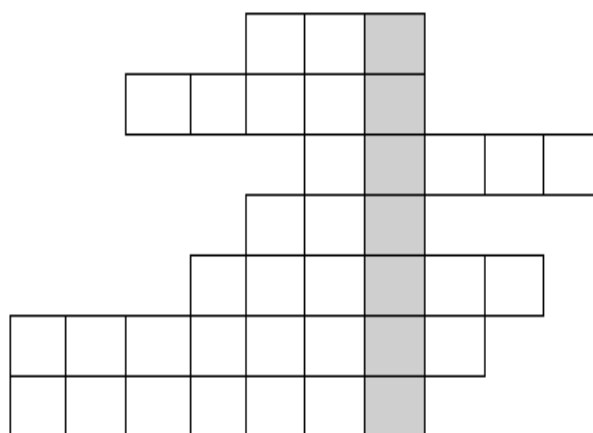
5. Doplň i,í/y,ý. Cvičení přepiš do sešitu.

B...lá mlha, b...tva na Moravském poli, b...dlím ve městě, strakatý b...ček, vaječný b...lek, b...lá skříň, horská b...střina, rozb...tá karab...na, zlob...m se na tebe, nesláb...l nic, staré b...dlišťe, b...linkový čaj, liška B...strouška, pěkný slab...kář, zaseté ob...lí, slunný b...t, tvoje bab...čka, léčivé b...liny, z Přib...slavi, zb...tek chleba, nezpůsob...l škodu, ob...čejný sešit, zelená kob...lka.

6. Doplň křížovku.

1. Vyjmenované slovo po b (zvíře).
2. Spisovně flaška.
3. Slovo souznačné ke slovu krásný.
4. Příbytek.
5. Léčivá rostlina (vyjmenované slovo po b)
6. Horská říčka.
7. Malá kobyla.

Tajenka:

7. Dopln i,í/y,ý. Cvičení přepišdo sešitu.

B...t doma, pob...vat v Olomouci, malý b...k je b...ček, nový náb...tek, rozb...tá sb...ječka, nab...dni ostatním, b...lá kočka, starob...lý hrad, b...lit prádlo, bab...ččina truhla, velké krupob...tí, b...tevní lodě, sušené b...linky, neob...čejné dobrodružství, hb...tá dívka, zab...vat se něčím, neznámá b...tost, B...střice pod Hostýnem, dřevěné b...dlo, neb...jte ho, moderní náb...tek, staré ob...čeje.

8. Do rčení doplň slova bít, kobyla, bydlo, kobylka, bidlo. Rčení napiš a vysvětli význam.

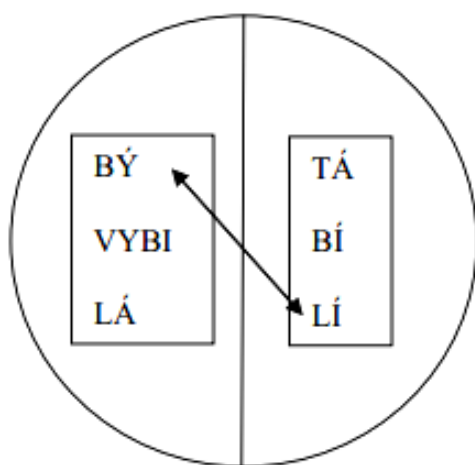
Kovářova chodí bosa. Dostal se mu na Pálí ho dobré..... Je dlouhý jako Kdo chce psa.....vždycky si hůl najde.

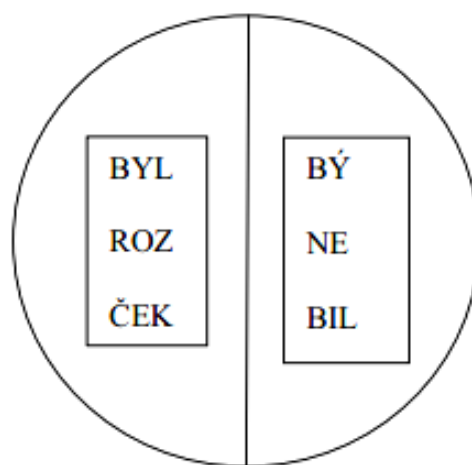
9. Dopln i,í/y,ý. Cvičení přepišdo sešitu.

Kdyb...ch se nevrátila, pob...vat mezi přáteli, b...valo pěkněji, auto se mi líb...lo, slíb...l přijít, b...lý ubrousek, ob...čejná tužka, neb...j toho psa, hodiny odb...ly, kob...lka hopsá, moc b...tů, vyb...há z bloků, nab...zíme nové zboží, dětské nádob...čko, zb...tečně se zlob...l, sb...rka známek, b...t unavený, silný b...č, neb...dlím tam, B...džov, bab...ka, vojáci dob...li území, pob...l všechny mouchy.

10. Najdi skrytá slova v kruzích podle vzoru. Slova napiš do sešitu.

př. býlí

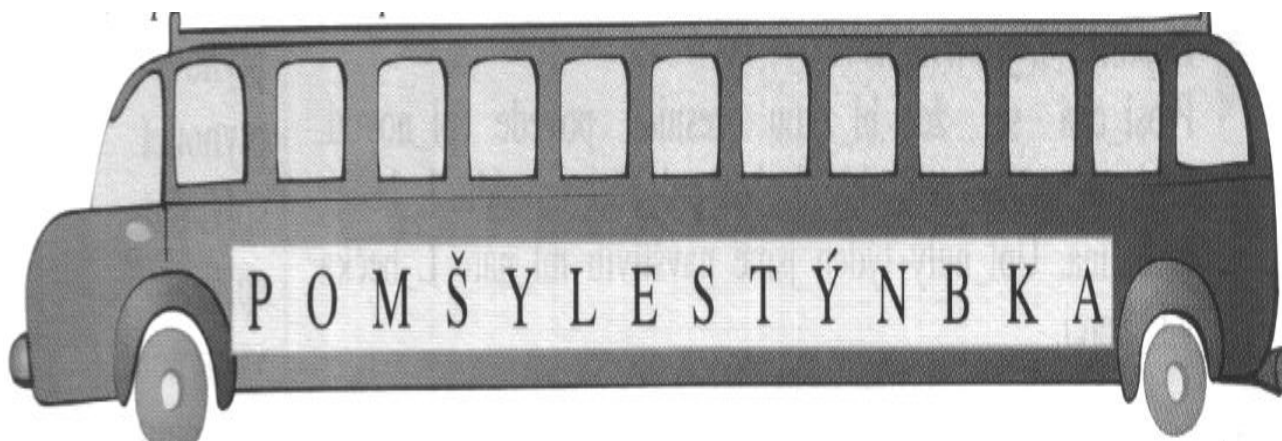
Vyjmenovaná slova po L

Přehled vyjmenovaných slov po L

slyšet, mlýn, blýskat se, polykat, plynout, plýtvat, vzlykat, lysý, lýtko, lýko, lyže, pelyněk, plyš

1. Napiš vyjmenovaná slova po L, která se dají složit z písmen na autobusu. Každé písmeno můžeš použít vícekrát.

.....
.....
.....

2. Ve větách najdi a zakroužkuj schovaná vyjmenovaná slova. Slova napiš.

- a) Můj otec se o osly šetrně staral.
- b) Malý kohout kokrhá na zahradě.
- c) Všechny děti si nesly sýry.
- d) Maminky se dozvěděly, že se koná třídní schůzka.

3. Doplň i/í nebo y/ý v následujících slovech:

Ml...nářova L...dunka, skl...zet obilí, l...pové l...ko, pl...nový vaříč, l...chá čísla, pl...šový koberec, l...skové oříšky, uml...t mák, l...ška Bystrouška, mláďata l...sky, l...že zmrzl...nu, l...tková kost, pel...ňkový čaj, l...žařské závody, učíme se spl...vat.

4. Rozlušti zašifrovaná vyjmenovaná slova.

P O K A Š N L T V S U Y Z E

• ♯ ♀ ♣ ♫ ♪ 📄 🌐 ✂ 😊 💧 ❄️ ➔

■

- 📄 ❄️ ♪ ♯ 💧 🌐
- ♯ 📄 ❄️ ♀ ♣ 🌐
- 📄 ❄️ ♫
- 😊 📄 ❄️ ♫ ■ 🌐

5. Napiš všechna vyjmenovaná slova po L, která mají:

- a) jednu slabiku
- b) tři slabiky

6. Sestav ze slabik vyjmenovaná slova podle zadaných čísel. Slova přepiš do sešitu.

- 4, 11 =
- 5, 7 =
- 2, 3 =
- 5, 6 =
- 9, 5, 10 =
- 1, 5, 8 =

7. Do slov v nabídce doplň vynechaná písmena. Potom doplň slova do vět. Cvičení opiš do sešitu.

Nabídka: ml...nář, ml...nským, ml...nice, ml...ny, ml...t, ml...nských, ml...nské, ml,,,ně, ml...nářskou.

Vodní se stavěly u řek. Byly poháněny velkým dřevěným kolem. Když bylo dost vody, kolo se roztočilo a pan mohl začít obilí na mouku. Mlynář obvykle nosil bílou čepici a zástěru. Místo ve

kde bylo mlecí zařízení se říkalo Obilí se mlelo pomocí kamenů.

8. V přesmyčkách hledej vyjmenovaná slova, nebo slova s nimi příbuzná. Slova napiš do sešitu.

K L Y V Z

O T Ý L K

V Z K Y L Á N Í

Y K S I N L A

Ž E L Y

9. Pomocí tabulky s písmeny vytvoř všechna vyjmenovaná slova po L.

Místo ? piš y-ý. Slova napiš do sešitu.

L	a	b	c	d	e
1	E	C	B	U	A
2	L	Z	O	H	N
3	Š	D	P	Ž	K
4	T	M	S	V	Ě

3c 2c 2a ? 3e 1e 4a 1c 2a ? 4c 3e 1e 4a 4c 1a
 3c 2a ? 3a 3c 2a ? 2e 2c 1d 4a 4c 2a ? 3a 1a 4a
 2a ? 3e 2c 4d 2b 2a ? 3e 1e 4a 2a ? 4a 3e 2c
 2a ? 3d 1a

10. Doplň i/í, y/ý, zdůvodni pravopis, cvičení přepiš do sešitu.

L...ška B...strouška, vel...ká lampa, strom l...pa, poraněné l...tko, sl...šela jsem
 L...bora, nejbl...žší ml...n, sestra Ol...na, venku se bl...skalo, neupl...nula ani
 hodina, bl...skavé předměty, l...žuj opatrně, miminko vzl...kalo, l...tostivá
 L...da, kl...če od domu, l...ný Honza, starý ml...nář, vel...ké oči,
 nedosl...chavý dědeček, nepl...tvej potravinami, pes se l...sá,
 kočka si l...že tlapy.

11. Odhal všechna vyjmenovaná slova po L. Slova přepiš do sešitu.

KOTĚ – TĚ + LÝ =

KOVAT – KO + PLÝT =

VÝSKAT – VÝ + BLÝ + SE =

ŠIKULA – LA – IKU + PLY =

SÝČKOVAT – VAT – ČKO + LY =

PLAVAT – AVAT + YN + OUT =

LYŠKA + S – KA + ET =

ŽENICH – NICH + LY =

POLICE – ICE + YKAT =

12. Doplň i/í, y/ý, zdůvodni pravopis, cvičení přepiš do sešitu.

L...sá hora, pol...kej pomalu, l...dský výtvar, voňavý pel...něk, obl...bený film, zal...vat kytky, seml...t ob...lí, l...sá hlava, pevné l...ko, l...ska kvete, pl...novod, upl...nulý týden, sl...ším hrom, pl...seň v domě, pl...šová hračka, nebezpečný l...kožrout, kočka se nesl...šně pl...ží, bl...zko domu, nel...tuj se, l...s na ovoce, L...sá nad Labem, obě l...ka, králík kl...čkuje.

13. Doplň i/í, y/ý, zdůvodni pravopis, cvičení přepiš do sešitu.

L...žařská výbava, pl...nouce voda, pl...nový vaříč, had pol...ká žábu, bl...štivé sklo, l...ska je pták, l...ska je strom, l...bivé kalhoty, prudký l...ják, tiše se přibl...žit, ml...nské kolo, voda l...ně pl...nula korytem, tatínek l...čí past na myši, l...bila se mi halenka, l...pový květ, pel...ňkový čaj, pl...š je látka, zabl...sklo se, na l...stech, l...zat nanuk.

14. Doplň i/í, y/ý, zdůvodni pravopis, cvičení přepiš do sešitu.

Svítopl...n, L...tomyšl, upl...nulo spoustu let, nesl...ším hudbu, malá kl...cka, mám l...sinu, ml...nářský pomocník, l...dové písně, je to bl...zoučko, l...st papíru, pl...šový kabátek, odvar z pel...ňku, ml...nek na kávu, taška z l...ka, noční hl...dka, kněžna L...buše, zabl...sklo se, zemní pl...n, malý kl...č je kl...ček, l...že med.

Vyjmenovaná slova po M

Přehled vyjmenovaných slov po M

slyšet, mlýn, blýskat se, polykat, plynout, plýtvat, vzlykat, lysý, lýtko, lýko, lyže, pelyněk, plyš

1. Podle obrázků dopiš vyjmenovaná slova po M.

1. - - -

Já a nejméně jedna další osoba.

2. - - -

Čistit vodou

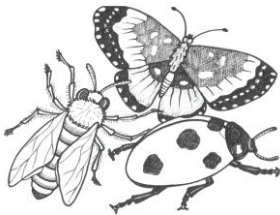
3. - - - - -

Přemýšlet

4. - - - - -

Být na omylu

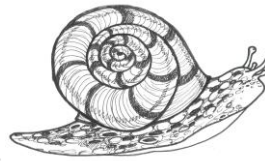
5. - - - -

Mouchy, brouci

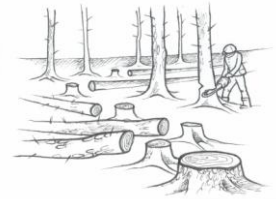
6. - - -

Hlodavec

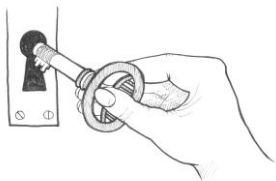
7. - - - - -

Šnek.

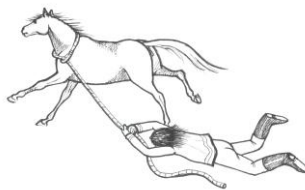
8. - - - -

Kácet.

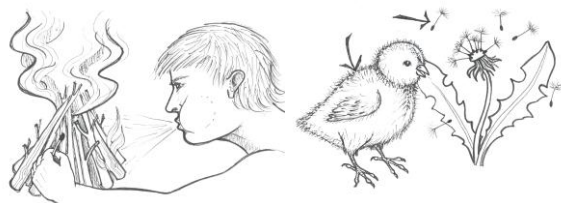
9. - - - - -

Zavírat klíčem

10. - - - - -

Táhnout, vláčet.

11. - - - - -

Vhánět vzduch

11. - - - - -

Jemné chloupky, peří

Vyskytnout se

12. - - - - -

13. - - - - -

Rodné město skladatele Bedřicha Smetany

2. Piš jiné tvary slov a slova příbuzná. Slova přepiš do sešitu.

mýt

myslit.....

mýlit se.....

hmyz

mýtit

zamykat

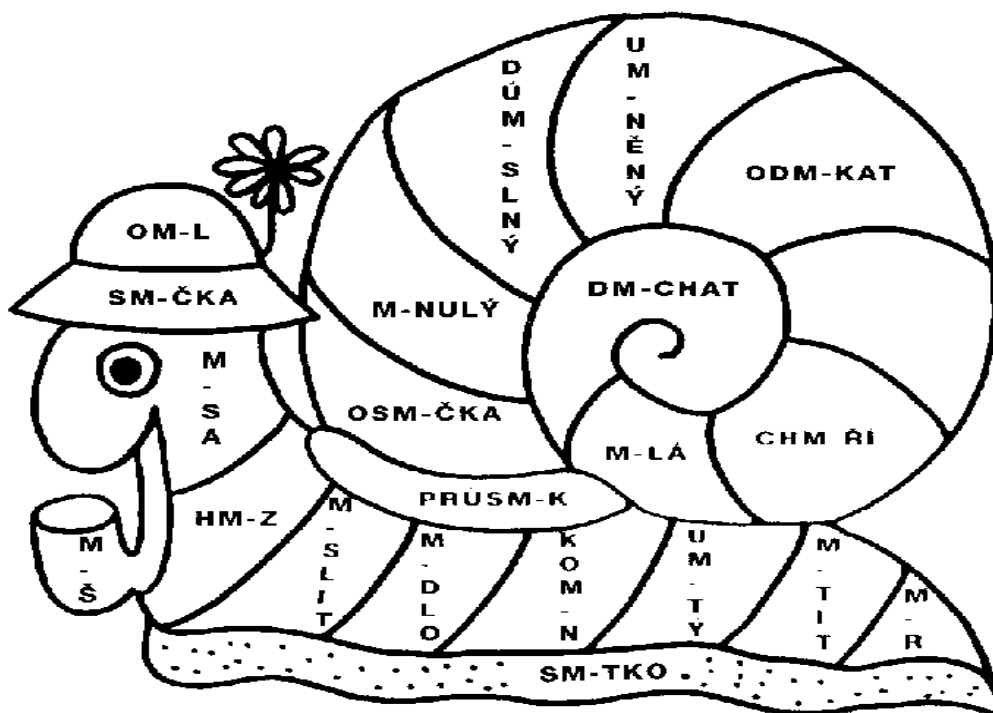
smýkat

Zapamatuj si:

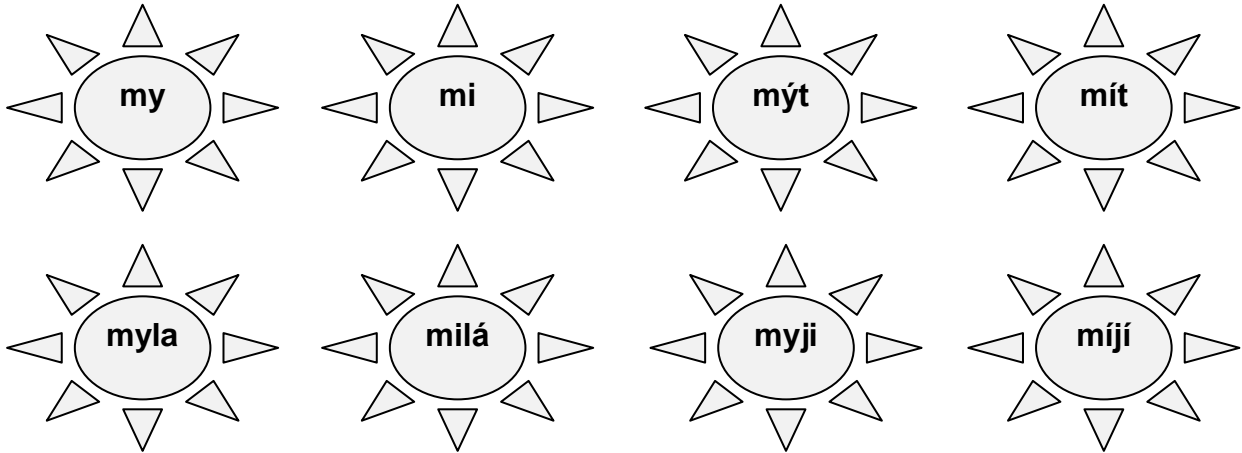
my	(všichni)	mi	(jedné osobě)
mýt	(umývat)	mít	(vlastnit)
myla	(umývala)	milá	(moje milá maminka)
mýlí se	(dělá chybu)	milý	(dědečku)
myji	(myju, umývám)	míjí	(plyne, ubíhá)

3. Doplň y/ý a í/í a vybarvi obrázek podle návodu. Políčka se slovy í/í žlutě, políčka se slovy y/ý hnědě

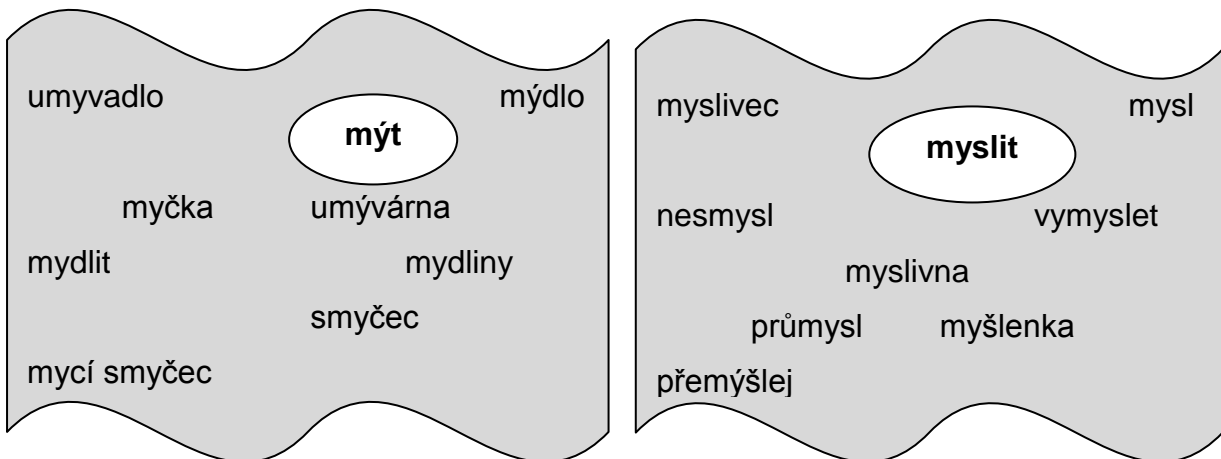

4.

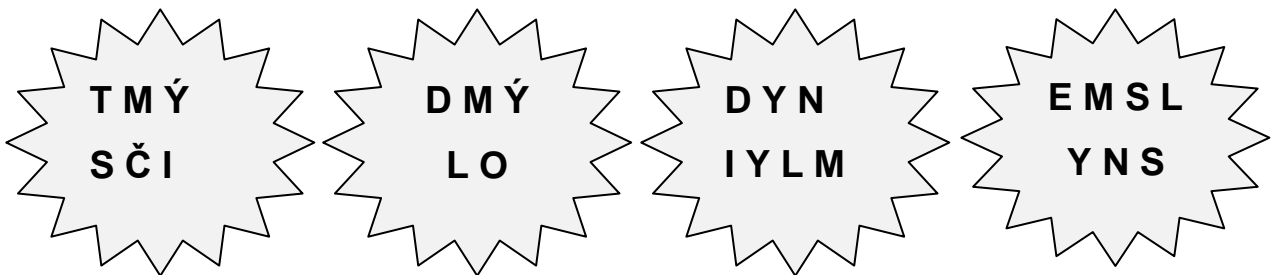
Slovo v kytičce použij v krátkých větách. Věty napiš do sešitu.

5. Ve kterém obrázci jsou uvedena pouze slova příbuzná s daným slovem v okénku? Obrázec označ. Nesprávné slovo škrtni.

6. Z písmen v obrázku sestav slova příbuzná s vyjmenovanými slovy. Slova napiš.

.....

7. Vybarvi toho hlemýždě, který nemá ve své šipce pravopisnou chybu.

Komin, myšlenka, mísa, myška, neomilný, námitka

Myslivosť, umyvadlo, Přemyslovci, hlemýžd', kominík

Myšák, míchačka, průmysl, míčka, smysl, zamítnout

8. Doplň i/í a y/ý. Pak do sešitu do jednoho sloupku vypiš vyjmenovaná slova a jejich tvary, do druhého slova příbuzná.

Zam...kat dveře, radostný sm...ch, neom...lný M...chal, svědom...tý žák, skvělá m...šlenka, šedivá m...ška, lesní m...tina, m...sto u stulu, pastička na m...ši, vysm...čit podlahu, m... všichni, voňavé m...dlo, dostal sm...k, jemné chm...ří,

9. Vyznač správný pravopis slov. Správné řešení přepiš do sešitu.

(My / Mi) jsme (vymysleli / vymisleli) báseň. Podej (mi / my) tu (umytou / umytou) (misku / mysku). Chtěl (mít / mýt) po ránu čistou (mysl / misl). (My / Mi) vsadíme na (osmičku / osmyčku). Prozradil (my / mi) svůj (důmyslný / důmislný) plán. (Umýš / Umíš) (umít / umýt) nádobí?

10. Oprav diktát nepozorného žáka. Diktát přepiš správně do sešitu.

Housylsta mývá smyčec. Ližovali jsme v horském průsmyku. Zapomíná zamíkat dveře. Ukázal mi na mítině několik druhů hmyzu. Uklidila mýstnost do posledního smýtka. Umýš udělat smyčku? Emil bil domíšlivý. Umij vzorně umyvadlo.

11. Doplň a vysvětli.

Sejde z očí, sejde z m...sli. Zm...lená neplatí. Pracuje hlem...ždím tempem. Petrklíč odm...ká jaro.

12. Dopln i/í, y/ý. Cvičení přepiš do sešitu.

Um...vadlo, m...stní ob...vatel, m...lá mam...nka, dávná m...nulost, těžký prům...sl, usm...vá se na mě, m...je nádobí, velká m...stnost, čerstvá om...tka, zam...chej polévku, spolužák M...rek, m...rný svah, m...slivecká puška, vym...šlet pohádky, užitečný hm...z, skvělá m...šlenka, neum...me zpívat, malá m...ska je m...stička, m...sto ve vlaku, velký nesm...sl, b...lé m...šky.

13. Dopln i/í, y/ý. Cvičení přepiš do sešitu.

Svědom...tá spolužačka, M...lena maluje, nam...dli si ruce, m...slivna na samotě, m...rná zima, Přem...sl a Křesom...sl, m...slivec zam...řil, m...nistr práce, um...š malovat, na m...tině u lesa, m...nuli jsme se, to nemá sm...sl, pořád přem...šlet, Vysoké M...to, chm...ří pampel...šky, dostat sm...k, m...dlové m...dliny.

14. Dopln i/í, y/ý, zdůvodni pravopis, cvičení přepiš do sešitu.

Nachom...tl se, om...l, zm...zel, m...sa, vysm...čil, m...ši, um...něná, usm...slit si, um...vadlo, rozdm...chat, um...š, vzpom...ná, m...slivec, m...sto, m...rná, zlom...slný, nám...tka, M...ša, sm...čec, ochm...řeně, hm...zožravec.

15. Dopln i/í, y/ý, zdůvodni pravopis, cvičení přepiš do sešitu.

Malé sm...tko, rozdm...chat oheň, všeho s m...rou, m...slím na tebe, zam...kej dveře, udělej vým...k na hrazdě, sm...čka na laně, kytice jasm...nu, modrý m...č, osm...čka, malá M...luška, neum...té nohy, hlasitý sm...ch, lesklý kam...nek, malé sem...nko, M...lada m...chá, dotěrný hm...z, velký om...l, rozum...m německy, děti se m...jí ve vaně.

16. Dopln i/í, y/ý, zdůvodni pravopis, cvičení přepiš do sešitu.

Km...nek jabloně, vzpom...nka na léto, prom...ňte, nam...řená zbraň, nedaleká m...tina, zam...kejte bránu, nachom...tl se, m...slili jsme, je můj m...láček, pom...chané karty, hlem...ždí tempo, nesm...kej s tím, foukal do chm...ří, m...slivecký klobouk, hm...zí bzukot, zlý úm...sl, Jarm...la se m...lila.

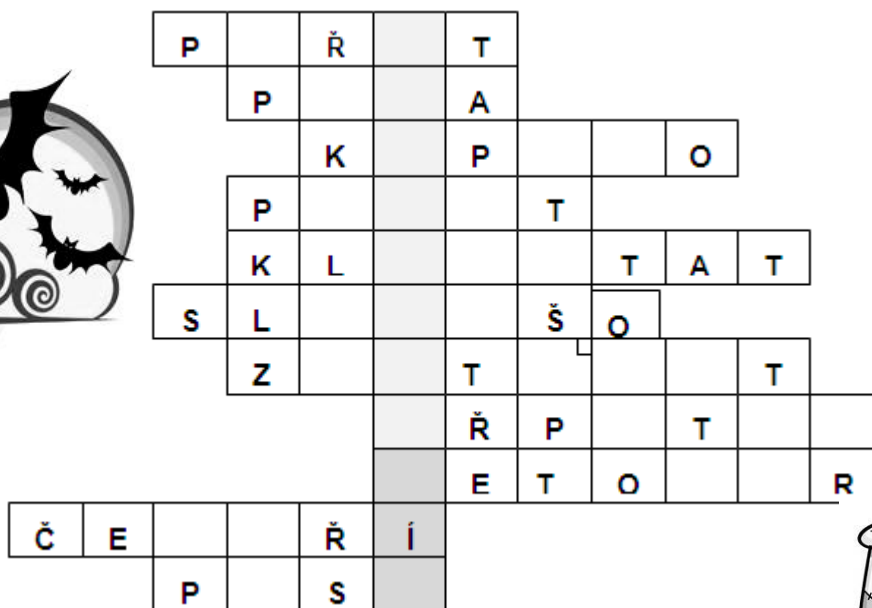

Vyjmenovaná slova po P

Přehled vyjmenovaných slov po P

pýcha, pytel, pýsk, netopýr, slepýš, pyl, kopyto, klopýtat, třpytit se, zpytovat, pykat, pýr, pýřit se, čepýřit se

1. Do křížovky vypiš vyjmenovaná slova po P.

2. Doplň vyjmenované slovo před, nebo za daným slovem.

pýřit se	→		pýcha	→	
	←	netopýr		←	pýr
třpytit se	→			←	zpytovat
slepýš	→			←	klopýtat

3. Najdi v každé větě vyjmenované slovo.

Po cestě se belhal poloslepý šedivý stařec.

Pod sněhem nebylo chalupy skoro vidět.

Malé kopy to úplně odfouklo.

4. Doplň i/í, y/ý. Každé doplnění si zdůvodni. Cvičení přepiš do sešitu.

Byl p...šný, díval se zp...tavě, obličej s p...hami, p...tel p...sku, mladý netop...r, p...ká za svoje chyby, krocan se čep...ří, vrbová p...šťalka, zazp...vat si, starý p...tlák.

Zapamatuj si:

pýcha (špatná vlastnost)	píchá (trn)
na pysku (pusa zvířete)	na písku (písek na stavbu)
pych (krádež v lese)	vpich (od jehly)
pyl (na květinách)	pil (vodu)
opylovat (květinu)	opilovat (pilníkem)
slepýš (had)	slepíš (papír lepidlem)

5. Spoj poházené slabiky tak, aby vznikla slova. Postupuj podle čísel. Ve slovech doplň i/í, y/ý. Slova napiš

TU 5	TI 11	RÁT 20	JE 6	P... 17	P... 2	ZP... 13	ČA 8	SEŇ 16	ZP... 4
VEJ 14	TÁ 9	KLO 1	P... 15	ŠP... 7	P... 19	TŘP... 10	TAL 3	ŠEŠ 18	VÁ 12

.....

.....

.....

7. Doplň neúplná slova. Zdůvodni pravopis. Cvičení přepiš.

P...šná princezna, přep...chové zboží, poraněný p...sk, zbytek p...tlovin, p...šnit se p...šťalkou, p...tlík plný bonbónů, sbírat p...chavky, být strašp...tel, důležitý sp...s, špendlík p...chá, p...l limonádu, známí sp...sovatel, přep...chový byt.

8. Odhal v rébusech vyjmenovaná slova po P. Slova zapiš dosešitu.

VAŘIT – VA + PÝ + ČE + SE = LÍVANEK – NEC – Í – VA + PY =

ZÁŘIT – ZÁ + PÝ + SE = TELEVIZE – ZE – EVI + PY =

TOPINKY – INKY + NE + ÝR = LITOVAT – LI + Z + PY =

9. Doplň do křížovky vyjmenovaná slova po P. Dvě najdeš i v tajence.

Two crossword puzzles. The left puzzle has a horizontal row of 8 greyed-out cells. The right puzzle has a horizontal row of 4 greyed-out cells. Arrows indicate the start of words.

10. Vypočítej příklad. Výsledek vyhledej v tabulce a zapiš k němu písmeno.

Přesmyknutím písmen dostaneš vyjmenované slovo po P. Příklad: $2 + 6 = 8$ É

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
A	Á	B	C	Č	D	Ď	E	É	Ě	F	G	H	CH	I	Í	J	K	L	M	N	Ň
22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41		
O	Ó	P	Q	R	Ř	S	Š	T	Ť	U	Ú	Ů	V	W	Y	X	Ý	Z	Ž		

$6 \cdot 3 + 4 =$

$8 \cdot 3 =$

$4 \cdot 3 - 5 =$

$46 - 8 \cdot 2 =$

$9 \cdot 4 - 10 =$

$6 \cdot 4 + 5 \cdot 3 =$

$5 \cdot 4 =$

Tajenka:

11. Které vyjmenované slovo v řadě chybí?

a) kopyto, klopýtat, zpytovat, pykat →

b) netopýr, pyl, kopyto, klopýtat →

c) zpytovat, pykat, pýr, čepýřit se →

d) pýcha, pytel, netopýr, slepýš →

12. Doplň neúplná slova. Zdůvodni pravopis. Cvičení přepiš do sešitu.

Houba p...chavka, p...lovat nehty p...lníkem, sudokop...tník, p...tlák se p...ří studem, l...žařská čep...ce, p...l p...tnou vodu, p...skat na p...šťalku, bábovička z p...sku, ptakop...sk, p...šný jako páv, odp...kat si trest, op...lovat květy, slep...t pap...r lep...dlem, netop...r sp..., viděli jsme slep...še.

Doplň i/í, y/ý. Každé doplnění si zdůvodni. Cvičení přepiš do sešitu.

Netop...ří tělo, hraju si na p...sku, p...tel brambor, trn p...chá, včely sb...rají p..., malá op...ce je op...čka, brněnský p...vovar, koňské kop...to, velké p...smeno, p...lná studentka, plachý slep...š, p...tlák v lese, rosa se třp...tila, výletníci klop...tali, nap...š dop...s, časop...sy a noviny, pop...navá rostlina, heboučké p...rko, p...škotové těsto.

14. Správně doplň a napiš jako diktát.

P...sečná pláž, nap...navá kniha, zloděj si odp...kal trest, řetízek se třp...til, nep...j p...vo, přep...chový palác, suché p...liny, starý sp...s, nejp...lnější hospodyňka, dívka p...ští, podej mi p...lník a p...lu, p...šeme na počítači.

15. Zahraj si na učitele a červeně oprav chyby v diktátu.

Na listech se třpitila rosa. Budeš muset zpitovat své svědomí. Pes pyl z misky. Na zahradě máme růžové pivoňky. Netopyři ve dne spí. Přineste nám pitel pilin. Zazpívej nám svou oblíbenou píseň. Musíš si napsat výpisky, když jsi nebyl ve škole. Zvířata mají velké pisky. Na poli pyštěla myš. Děti si hrají na písku. Slepíš je beznohá ještěrka. Lehký jako píрко.

16. Zkus vyluštit tyto slovní přesmyčky. Hledej vyjmenovaná nebo příbuzná slova po P.

CHAPÝ	TOPÝRNE
LYP	TATÝPOLK
RÝP	PÝŠSLEP

Vyjmenovaná slova po S

Přehled vyjmenovaných slov po S

syn, sytý, sýr, syrový, sychravý, usychat, sýkora, sýček, sysel, syčet, sypat

1. Které vyjmenované slovo v řadě chybí? Chybějící slova napiš do sešitu.

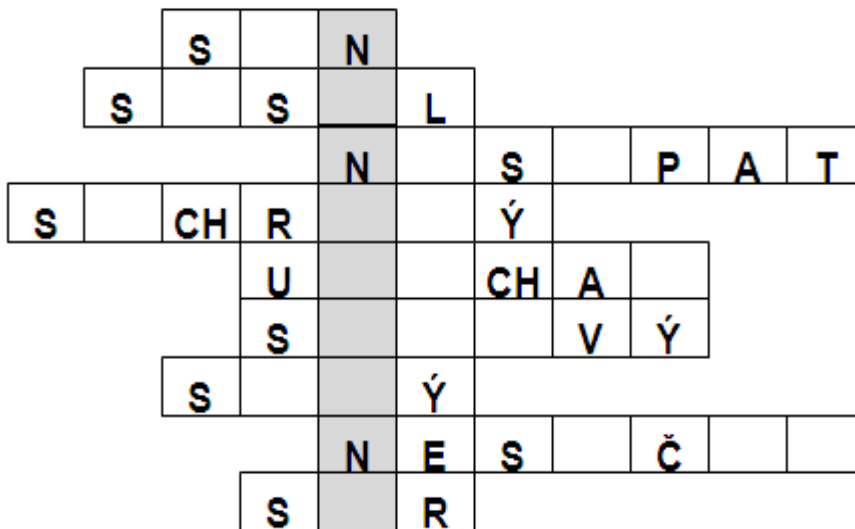
- a) sýkora, sýček, syčet, sypat → b) sychravý, usychat, sysel, sýček →
 c) syn, sytý, sýr, sychravý → d) sýr, syrový, sychravý, sýkora →

2. Vyznač slovo, které do řádky nepatří.

synovec – synáček – u syna – usíná – synek
 nenasyta – nasycený – přesycený – sytý – šití
 síra – sýrový – sýrová – sýr – syreček

3. Dopiš do křížovky vyjmenovaná slova po S.

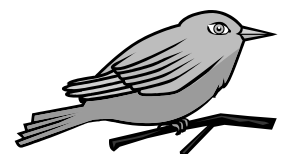

Tajenka:

Ke kterému vyjmenovanému slovu je slovo z tajenky příbuzné?

Se slovem z tajenky vytvoř čtyři druhy vět. Věty napiš do sešitu.

.....

Zapamatuj si:

sytá (najedená)

sytí (najedení)

sýrový(ze sýru)

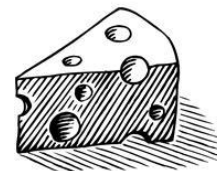
síta (pomůcka na přesívání)

v síti(v síťce)

sírový(z nerostu síry)

1. Vymysli věty se zadanými slovy. Věty napiš do sešitu.

sýrová ✕ sirová sypat ✕ sípat

2. Dopln i/í, y/ý. Každé doplnění si zdůvodni. Cvičení přepiš do sešitu.

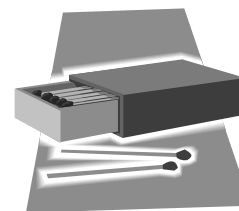
Malý s...nek, s...chravý pros...nec, s...ťka na motýly, dětský zás...p, voda se s...rupem, žlutá s...ra dobře hoří, rozs...pal smetí, s...korky na krmítku, s...slí rodina, slavit S...lvestr, s...rová pomazánka, špatně us...ná, s...rová zelenina je zdravá, vlhké s...rky.

3. Vyřeš číselné šifry:

1 = s 2 = t 3 = r 4 = n 5 = y/ý 6 = a 7 = k 8 = i

1 5 2 5 = 15 4 =

1 8 3 7 6 = 15 3 =

4. Dopln i/í, y/ý. Vysvětli. Cvičení přepiš do sešitu.

Stále s...čkuje. Jez do polos...ta, pij do polop...ta. S...tem vodu nenabereš.

S...tý hladovému nevěří.

5. Dopln i/í, y/ý. Každé doplnění si zdůvodni. Cvičení přepiš do sešitu.

S...té jídlo, s...chravý podzim, můj s...novec, s...n us...ná sám, s...lonová taška, s...slí doupě, vys...chá mu v ústech, s...kora koňadra, os...pal se vyrážkou, s...rová mrkev, m...š má ráda s...r, volejbalová s...ť, pl...šňový s...r, staré s...dl...ště, máš vel...kou s...lu, zas...pat díru, nos...t batoh, s...pký p...sek, prádlo us...chá, s...lný chlapec.

6. Doplň i/y, í/ý:

nové s...dliště	s...pat ptáčkům	plísňový s...r
pára s...čí	vánoční zás...lky	oční s...tnice
s...rová pomazánka	s...rové ovoce	hlavička s...rky
veliká s...la	has...č hasí požár	s...chravé počasí
dlouhá s...lnice	malý s...novec	s...kora koňadra
najedla jsem se dos...ta	prádlo us...chá	s...ček houká
hnědý s...sel	pos...pat chodník	zas...t obilí
moderní pos...lovna	borový les...ček	s...nové
měs...ční záře	rytířské s...dlo	s...rečky

7. Doplň i/í, y/ý. Každé doplnění si zdůvodni. Cvičení přepiš do sešitu.

Nerozs...pej mouku, s...korčino hnízdo, dos...ta se najedl, s...náček sp...nká, přes...pej cukr, nové s...tko, leden je zimní měs...c, nemus...š kresl...t, s...ček houkal, prezidentské s...dlo, třepeš se jako os...ka, mas_té jídlo, pomazánka se s...rem.

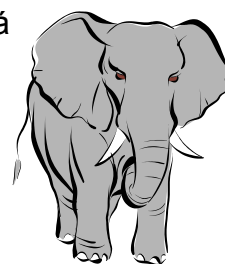

8. Doplň i/í, y/ý. Každé doplnění si zdůvodni. Cvičení přepiš do sešitu

a) S...dlo vlády, s...ra je nerost, dej mi kus s...ra, máma us...ná, hlas...tá hudba, nejs...lnější kluk ve třídě, s...lný uragán, kaluže vys...chají, s...rový brambor, olomoucký s...reček, jahodový s...rup, velké ús..., s...pký sníh, s...lonové vlákno,.

b) kl...katá s...lnice, os...řelé dítě, zm...je zas...čela, las...čka přeběhla s...lnici, l...stí na os...ce, mladý s...sel, vys...lující horko, nefunkční vys...lačka, otec se s...nem, déšť zes...lil, vánoční bes...dka.

c) druhé tis...ciletí, bláto os...chá, naplnit s...pky, jsi nenas...ta, s...rové výpary, chytil se do s...tě, obs...paná květy, rozs...pané časop...sy, rovná s...lnice, kozí s...r, přes...pací hodiny, v rákosí s...dlili ptáci, had s...čí, rozs...paná sůl, s...pej s...korkám zrní, neos...dlené oblasti, studna vys...chá, hlas...tý s...kot, malý s...n je s...náček, mluví - sotva s...pe, s...novec us...ná, podej mi s...tko na čaj, pros...me o radu, rybičky v s...ti, s...lný slon.

9. Doplň vhodná slova, která obsahují slabiky sy/sý, si/sí.

S..... zelenina obsahuje nejvíce vitamínů. Před Vánoci přišlo na poštu mnoho zás..... O prázdninách jsme navštívili zámek S..... Jez do p....., pij do polopita. Jsem vegetarián, a proto nejím žádná m..... jídla. Do kurníku se v noci dostala l..... V blízkém l..... jsme našli mnoho hub. Na plotně s..... pára. Když je náledí, s..... chodník pískem. Namaž si chleba taveným s..... a dej si na něj s..... rajče.

10. K podstatným jménům doplň vhodná přídavná jména.

Např. prosinec – sychravý

sýr – sysel –
sítka – síťka –
syn – síla –
síra – sirup –

11. Zahraj si na paní učitelku a červeně oprav chyby v diktátu.

V lese jsme viděli letět sýčka. Maminka si ráda zpívá. Pavel večer špatně usíná. Dědeček byl na návštěvě u sina. Musím přesýt mouku sýtem. Sýry se vyrábí z mléka. Měl jsem kašel a hodně jsem sípal. Nasyp zrní slepicím. Myslíš, že bude v prosinci hodně sněhu? Prosím tě, podej mi ten obrázek sysla. Sýrové ovoce a zeleninu si vždy dobře omyj.

12. Vylušti křížovku.

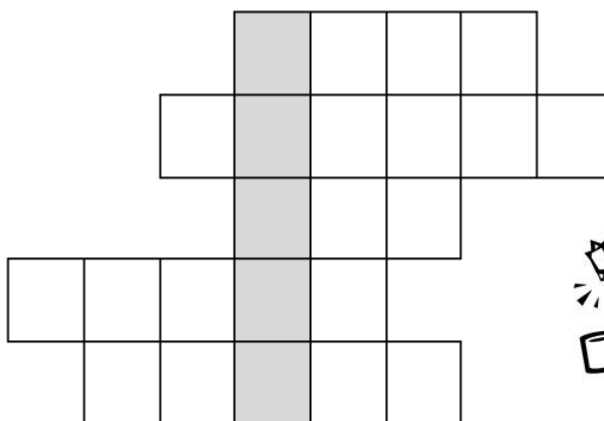
Najezený

Neuvařený

Pomůcka na chytání ryb

Vydávat zvuk sss

Silný člověk

Tajenka :

Vyjmenovaná slova po V

Přehled vyjmenovaných slov po V

vy, vysoký, výt, výskat, zvykat, žvýkat, vydra, výr, vyžle, povyk, výheň
a slova s předponou vy-, vý-

1. Dopln i/y, í/ý:

v...kácený les	V...soké M...	užitečný v...nález
kyselá v...šeň	V...nohrady	v...taný host
rozv...tý květ	oční v...čko	dřevěný v...robek
dobře v...dím	v...svědčení	nové prav...tko
silná v...chřice	dravá v...dra	v...soký muž
v...sací zámek	v...taný host	pevná v...ra

2. Dopln vhodná slova, která obsahují slabiky vy/vý, vi/ví.

Olina své mladší sestře na dobrou noc pohádku. Vítek si večer musí
dobře zuby. Skokan si laťku o 10 cm. Datel
z budky. Ovoce a zelenina obsahují množství důležitých V televizi jsme
.....velmi pěkný film o přírodě. Tatínekvodu z hrnce. Maminka
..... své malé miminko do plenek.

3. Dopln i/í a y/ý. Pak do jednoho sloupku vypiš do sešitu vyjmenovaná slova a jejich tvary, do druhého slova příbuzná.

Vánoční zv...ky, v...kat učiteli, radostný v...skot, dobře v...dět, v...soká rozhledna,
studený v...tr, v...půjčený sešit, v...cpaná v...dra, v...dlička a nůž, kouzelná v...la,
žv...kat žv...kačku, vlčí v...tí, velká v...ška, divoké zv...ře.

Zapamatuj si

výška (vysoko)	vížka (věžička)
výš (do větší výšky)	viš (znáš)
výt (skučet)	vije (věnečky)
vyla (jako vlčice)	víla (pohádková bytost)

4. Doplň. Vyznač slova, která do řady nepatří, a zdůvodni proč, cvičení opiš.

ZVYKAT: zlozv...k, v...klat, náv...k, odv...knout

ŽVÝKAT: přežv...kavec, žv...kačka, nežv...kej, nezv...kej

VÝSKAT: v...skot, v...ska, zav...sknout, v...ská

5. Vybarvi červenou barvou slovní základ s předponou vy/vý. Modrou barvou vybarvi části slov se skupinou vi/ví.

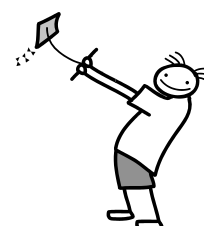
VY	...tah	...řídít	...bítit	...prodat
VÝ	...roste	...ce	...tat	
	...chřice	...savač	...stříhnout	...no
VI	...čko	...sel	...tejte	
VÍ	...nout se	...dlička	...borný	...dět

6. Doplň slovesa s předponou vy a neúplná slova.

Ryl, ažkořen. Hrabal, až jámu. Mluvil, až mu to Sypal, až vše Pil a pil, až dva litry čaje. Lil, až všechnu vodu.

7. Vyřeš rébusy, s vyřešeným slovem napiš větu.

- SÝR – S + V
- RÝT – R + V
- POVLAK – VLAK + VYK
- PÍSKAT – PÍ + VÝ
- VY + DRAK – K
- ZVYK + A + TO – O
- ŽVÝKAČKA – KAČKA + KAT

8. Doplň neúplné věty (vyjmenovanými slovy po V).

Dům je nízký nebo

Vlk je tiše nebo.....

Dítě v novém prostředí pláče, nebo si už

Žvýkačku vyplivneme nebo ji dále

Ve třídě je klid nebo hlasitě

Dospělým říkáme ty nebo

Můžeme být smutní nebo radostí

9. Doplň i/í,y/y, cvičení přepiš do sešitu.

a) v...síme ve v...šce, pes v...je, velikonoční zv...ky, v...tamíny, lesní v...la v...la věnce, v...dří mládě, vodní v...r, jedeme na v...let do V...dně, v_cházet v...chodem, V...tek v...šplhal v...soko, v...sel ředkv...čky

b) v...strašený pes, stará v...dlička, můj zlozv...k, v...tat bab...čku, malá v...ska, v...dět v...nohrad, skok do v...šin, pán z V...sočan, vlk v...je, nové prav...tko, v...soká věž, v...rábět hračky, neobv...klý stav, zv...kal si těžko, dobře v...dět, řeka V...dra, zimní v...prodej, l...dový v...pravěč, nejv...šší hora, školní v...let, v...borná polévka

c) nadmořská v...ška, v...letníci jdou, špatné náv...ky, cesta se v...ne, jedu na V...sočinu nev...v...šuj se nad ostatní, neboť v...strašený, v...tat kamaráda, kl...čový v...sledek, v...braný sp...s, to je v...m...sl, dívka v...je věneček, malá mořská v...la, v...ská tě ve vlasech, v...dáme se často, létat v...š a v...š, v...š v...sledek, v...stavěl dům, nová v...la, v...dří, V...deň, v...dám peníze, jsi v...nen, v...chřice se přihnala

10. Oprav chyby v diktátu. Cvičení přepiš bez chyb do sešitu.

Pojedeme na víkend do Krkonoš. Ve škole budeme vyrábět papírové vosačky.

Vítek obvykle viskočí hodně vysoko. Vilezl na nejvyšší komín. Výhru si můžete vizvednout ještě dnes. Na řece se udělal vodní výr. Chtěl se stát nevyditelným. Hned vindej tu žvýkačku!

Vyjmenovaná slova po Z

Přehled vyjmenovaných slov po Z

brzy, jazyk, nazývat, Ruzyně
Ruzyně = zastaralý název pro letiště v Praze.

1. V osmisměrce vyhledej všechna vyjmenovaná slova po Z. Nalezená vyjmenovaná slova vypiš do sešitu.

T	A	CH	Y	Z	R	B
Ě	A	E	T	F	J	K
N	V	V	R	M	Y	J
Y	S	A	Ý	U	A	I
Z	E	R	P	Z	L	O
U	N	B	Y	C	A	A
R	Y	K	V	R	T	N

2. Doplň i/í, y/ý. Cvičení přepiš do sešitu.

Z..tra odpoledne, letíme z ruz...ňského letiště,
teta Z...ta, přijed' brz..., brz...čko se stmívá,
český jaz...k, poz...nkovaný plech, mlsný
jaz...ček, vrátí se poz...tří, jdi spát a nez...vej,
vyz...váme vás na souboj, byli jsme v Ruz...ni,
jak se naz...vá váš oddíl.

3. Doplň na linky vyjmenovaná slova po Z, napiš je i jiném tvaru.

Opak ke slovu pozdě.....Máme ho v ústech i ve škole.....Slovo podobného významu ke slovu jmenovat seBývalý název letiště v Praze.....

4. Doplň i/y, í/ý:

mlsný jaz...ček

brz... ráno

neslušně z...va

daleká ciz...na

mírná z...ma

moje viz...tka

jak se naz...vá

malý Honz...k

z...skal vzdělání

nez...štná pomoc

bydlí v Ruz...ni

brz...čko se vrátil

opravená z...dka

lidová muz...ka

raz...tko firmy

kovový z...p

vyz...vat na souboj

nový z...mník

odez...ral mu ze rtů

naše teta Z...ta

nízký voz...k

rozhovor s ciz...ncem

hlasitě se oz...vat

z...štný důvod

5. Doplň vhodná slova, která obsahují slabiky zy/zý, zi/zí.

Přiletěl na letiště v R.....Zítra budu muset vstávat b.....ráno.
Do těsta na koláč přimícháme i sladké r..... Venku mrzne. Vezmi se
teplý z.....Ulomil se mi z.....na bundě. Má mezi předními
zuby malou m.....Po tváři jí stékaly s.....

6. Poznej, o jaké z vyjmenovaných slov po Z se jedná:

Bývalý název letiště v PrazeZakrátko,
zanedlouho, časněJmenovat se
Orgán chuti, řeči v dutině ústní.....

7. Doplň i/í, y/ý. Cvičení přepiš do sešitu.

Zapni si z..., brz... zestárl, nechápavě z...rali, zvýšit z...sky, cizí jaz...k, z...val ze
spaní, z...skal medaili, z...třek bude lepší, ruz...ňské letiště, postavili vysokou
z...dku, je z...ma a sychravo, mám z...mnici, ty se nedíváš, ty z...ráš.

8. Doplň i/í, y/ý. Cvičení přepiš do sešitu.

Cizojaz...čný slovník, skončili jsme brz...čko, z...nek je kov,naz...vej věci pravými
jmény, tupě z...ral, přijedu poz...tří, bunda na suché z...py, netvař se tak prez...ravě,
z...skal jsi můj obdiv, nesmíme to zkaz...t, kup si nový z...mník, oz...val se hluk,
hlasitá muz...ka, z...skala první cenu.

9. Červeně oprav chyby v diktátu. Cvičení přepiš do sešitu.

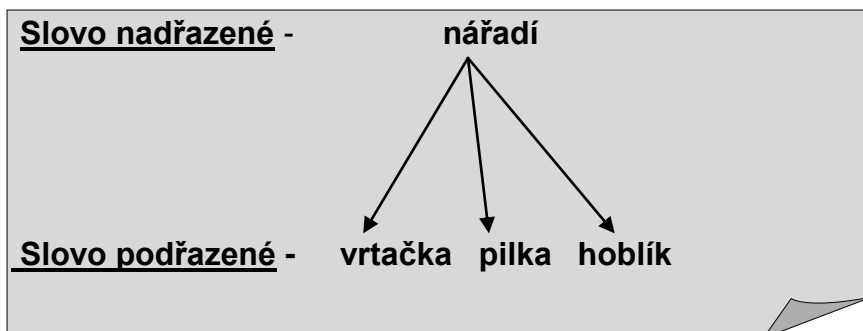
Manžel mé sestry je cizy nec. Mije kolegyně se jmenuje Zina. Ráno byly přízemní
mrazyky. Podzimní dny bývají sychravé. Brzyčko napadne sníh. Náš pes se nazývá
Rex. Zývat ve společnosti je neslušné.Když budeš hodně čist, získáš mnoho
vědomostí. Po jezírku plují labutě. Zmyje je náš jediný jedovatý had. Střecha je
pokrytá zinkovým plechem. V lese ze ozíval zpěv ptáků. Půjdeme se podívat na nový
muzykál.

10. Vylušti slovní přesmyčky. Hledej vyjmenovaná nebo příbuzná slova po Z.

KAJZY.....OVÝZÁ.....NĚZYRU.....YZRB.....

Nauka o slově

1. Ke každé skupině slov napiš do rámečku slovo nadřazené. Slova podřazená seřaď podle abecedy a napiš je do sešitu.

a) mrkev, petržel, brambora, okurka, cibule, česnek

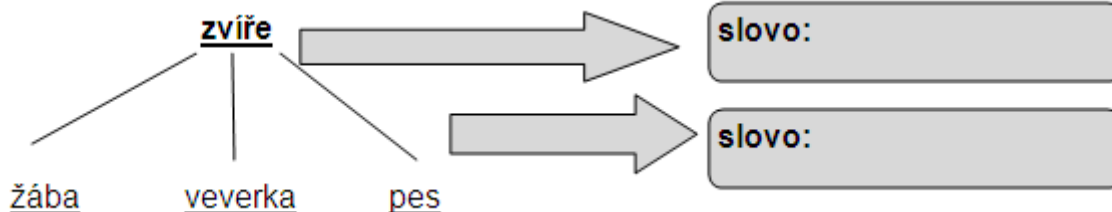
b) jezevčík, kokršpaněl, bernardýn, pudl, labrador

c) stůl, židle, křeslo, postel, pohovka

d) podběl, heřmánek, jitrocel, hluchavka, šalvěj

2. Napiš do sešitu alespoň tři slova podřazená ke slovům v rámečku.

3. Do obdélníku napiš správné pojmenování.

4. Škrtni slovo, které do skupiny nepatří. Ke zbývajícím slovům napiš slovo nadřazené.

stůl, židle, knihovnička, váza, křeslo

kos, vrabec, vlaštovka, sýkora, zajíc

květák, hruška, cibule, mrkev, zelí

dub, lípa, smrk, bříza, buk

Napiš slovo nadřazené k řadě slov.

a) zedník, kuchař, kovář	b) Petr, Alena, Honzík
c) březen, květen, září	d) Merkur, Venuše, Země
e) rohlík, chléb, koláč	f) mléko, voda, čaj
g) jablko, banán, hruška	h) mrkev, celer, rajče

Slova souznačná (synonyma)

Jsou slova se stejným, nebo podobným významem.
Př. *Utíkat, běžet, klusat, pelášit.*

1. Doplň slova souznačná

1. pusa

		Á			
--	--	---	--	--	--

2. pěkně

	D				
--	---	--	--	--	--

3. stavení

					O
--	--	--	--	--	---

4. velká obec

			CH
--	--	--	----

5. kopec

2. V každém řádku podtrhni slova souznačná.

- a) mladík, chlapec, jinoch, dědeček, hoch
b) dívka, děvče, dívenka, holčička, babička
c) koukat, hledět, zlobit, pozorovat, dívat se

3. Ke každému zvýrazněnému slovu zakroužkuj slova souznačná

- a) **smělý** nebojácný, plachý, chrabrý
b) **nebe** peklo, obloha, ráj, nebesa,
c) **práce** vaření, činnost, dílo, úklid

4. Spoj a vyznač stejnou barvou slova souznačná

úvaha	mohutný	obrovský	veliký
škaredý	ošklivý	nehezký	
přemýšlení	myšlení		

5. Spoj slova souznačná.

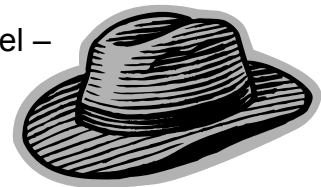
obloha	přítel
kamarád	nebe
louže	záda
hřbet	táta
otec	kaluž
křik	řev

krásný	povídá
veselý	brečí
milý	radostný
kreslí	pěkný
vypráví	příjemný
pláče	maluje

6. Poznáš, které dvojice slov nejsou synonyma? Škrtni je.

Rub – líc, kopaná – fotbal, jídlo – potrava, chlapec – hoch, učitel – žák, západ – východ, dům – obydlí, stoupat – klesat, držet se – pustit se, běžet – utíkat, máma – matka, zasadit – vysadit, dívat se – hledět, klobouk – čepice, kůň – oř.

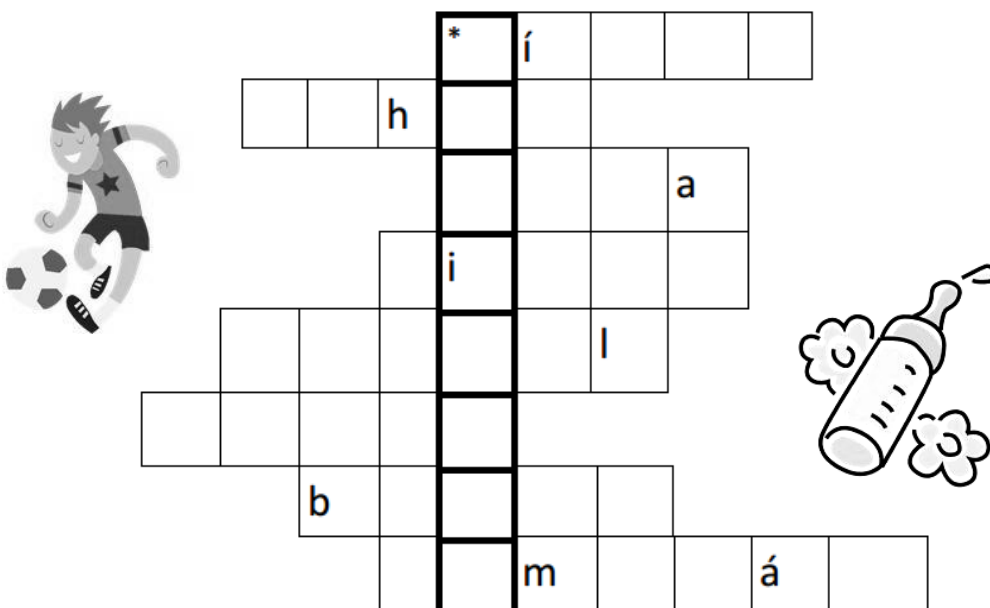

7. K uvedeným slovům napiš slova souznačná.

kropit	úder
špinavá	choroba
plaz	kouzelník

8. Do křížovky doplň slova podobného významu. (číslo = řádek)

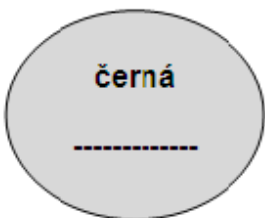

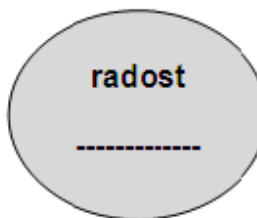

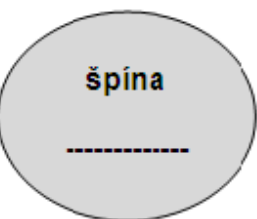
1)potrava, 2)flaška, 3)paní 4)spatřil 5) kopaná 6)děvče 7)strašidlo 8)přítel

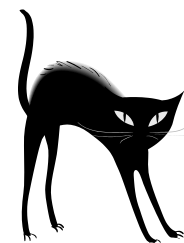
Slova protikladná
(opozita, antonyma) – jsou slova opačného významu.
den X noc, bílá X černá, světlo X tma

1. Doplň slova protikladná.

3. Nahrad' podržená slova slovy opačného významu. Cvičení přepiš do sešitu.

V tmavém lese stála stará chalupa. V ní žila ošklivá stařena. Měla zlého kocoura. Chodila ve staré špinavé sukni. Nikdo ji neměl rád.

4. Oprav popletená přísloví. Zapiš je na volné linky.

Nabídka slov: *tichá, daleko, dobře, učený, velké.*

Žádný nevzdělaný z nebe nespádl.

Jablko nepadá blízko od stromu.

Strach má malé oči.

Nové koště špatně mete.

Hlasitá voda břehy mele.

Pokus se najít mezi podstatnými jmény dvojice slov opačného významu. Slova zapisuj do sešitu.

Například: ráno – večer

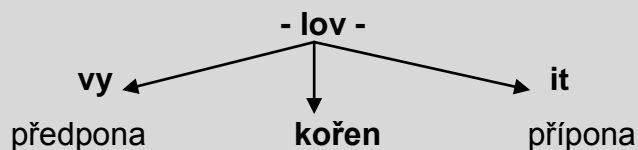

Slova příbuzná = slova, která mají společný kořen.

Významy příbuzných slov spolu souvisejí.

Kořen slova – je část společná všem příbuzným slovům

Předpona - část na začátku slova před kořenem – vy – lov - it

Přípona – část slova za kořenem – vy – lov - it

1. S uvedenými kořeny tvoř slova příbuzná. Slova piš do sešitu.

vý –	- ět	vý -	- it
po –	- at	při -	- ič
ná –	- ač	na -	- ivý
do –	- ání	za -	- ení
pře -	- aný	po -	- idlo

3. V jednotlivých řadách najdi a vyznač barevně kořeny slov.

- rodina, rodič, rodný, rodinný, rodová
- cena, cenový, přeceněný, nedoceněný, cenina
- hradba, hradební, hrádek, podhradí
- lékař, lékárna, lékárnice, léky, lékárnička

4. Která slova jsou příbuzná? Napiš je do sloupců a kořen barevně podtrhni.

Lesní, lovec, lyžařka, mýdlo, pekař, prales, vylovit, leskl se, lyže, hvězda, líže, úlovek, zalesnit, lyžař, výlov, nádraží, lyžovat.

- les -	- lov -	- lyž -
.....
.....
.....

5. Slova opiš do sešitu. Vyhledej a označ kořen slova.

krajina.....odpadek.....východ.....národ Žákyněnamydřit

vyslovitvýlet hlídač kovář..... ohrada..... pracovat.....

6. Utvoř slova s daným kořenem a předponou vy/vý:

kořen	podstatné jméno	sloveso	kořen	podstatné jméno	sloveso
tah	výtah	vytáhnout	lov		
plat			běh		
hon			půjč		
stav			střih		

7. Tvoř dvě slova s předponami.

roz -
 bez -
 nad -
 od -

8. Utvoř slova s příponovou částí.

- íček
 - natý
 - it
 - at

8. Pomocí nabízených předpon a přípon vymýšlej co nejvíce slov. Slova napiš do sešitu.

- aná do - - al - let - - il pře -
roz - za - - adlo - ěl - í - kop -
vý - - vař - - ní

9. Do sešitu vypiš slova příbuzná se společným kořenem do tří sloupků. U každého slova vyznač kořen, předponu a část příponovou.

Mluvnice, svítilna, nemluv, vysvitlo, neuhasí, hasiči, mluvící, hasící, nesvítí, hasičský, svítat, výmluva, uhasit, omluvený, domluveno.

10. Ze slov vypiš do sešitu dvě skupiny příbuzných slov. Všimni si, jak se mění kořen ve slovech příbuzných.

Případ

Uprostřed půlnoc se půlí. S radnicí radní se radí. Zpomalil se rychlík zpomalený, Je pozdě má pěkné zpoždění. Jen mazač maže maznicí. Zadřenou brzdu brzdicí.

(Podle J. Žáčka)

11. Doplň předpony U-, ROZ-, OB-, PŘE-, PŘED-, OD-, VY-, NA- (každou předponu užij jen jedenkrát):

.....ložila jsi mu těžký úkol.ložil mu úkol k podpisu. Nedokončený úkol.....ložil a šel ven. Vozy byly plněložené.ložila se knihami a studovala.ložte papír v polovině.ložil papíry na celém stole. Krabičku.....ložila barevným papírem.

Předpony

od-, nad-, pod-, před- : začíná – li po předponách od-, nad-, pod-, před-, Kořen slova na d-, setkají se v takovém slově dvě d. Např. *poddaný, oddech.*

Předložky

Můžeš – li mezi předložku od, nad, pod, před a jméno vložit ještě jiné slovo, přesvědčil ses, že od, pod, před jsou předložky a musíš je napsat odděleně. předložka **z** se pojí s **2. pádem**: z města, z hor, ze strany
předložka **s** se pojí s **7. pádem**: s matkou. se sestrou. s sebou

1. Doplň předložky s, se, z, ze. Cvičení přepiš do sešitu.

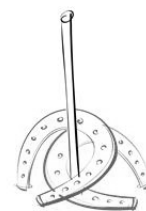
... pohádky, ... školy, ... maminkou, ... vody, ... zaměstnání, ... široka, ... lovu,
... dveří, ... cukru, pojed'... mnou, polévka ... noky, Aleš ... Jakubem

2. Doplň do vět vhodné slovo s předponou nad- , pod- , před- , od- ,

Ponožky sahající až po kolena se jmenují Stěhovaví ptáci minulý měsíc do teplých krajin. Každý článek v čítance má nahoře svůj Do popelnice se vhadzují Protikladem ke slovu podřazený je slovo Meteorologové hlásí v televizi počasí. Na otázky očekáváme správné K vlaku na nástupiště půjdeme dolů po schodech V lékárně vydávají léky na lékařský

3. Zdůvodni, je – li část v závorce předpona nebo předložka a pak slova správně napiš.

(pod) vodník střechou	(nad) měrný	(nad) bytečný	(nad)
(nad) pis	(nad) knihou	(pod) kova	(pod) vodou
(pod) daný	(od) kamen	(od) pověď	(od) poledne
(od) počinek	(od) lepidla	(bez) pečně	(bez) zubů
(bez) zubý	(bez) motoru	(bez) motorový	(před) sebou

4. Doplně předložky s, se, z, ze. Cvičení přepiš do sešitu.

...stanu, ... sebou, ... Zlína, ... mnou, ... Markem, ... skály, ... vody, ... všemi, ... Janou, ... maminkou, ... radostí, ... stromu, ... krabice, ... domu, ... věže, ... vlaku, ... sýrem, ... vlasy, ... oken, ... země, ... knihami, ... učebnice, ... lopatkou, ... čepicí, ... slovesem, ... sešity, ... školy, ... lžičky, ... prstu, ... knihy, ... jablka, ... koly, ... Evou, ... zelím, ... tátou, ... sebou, ... skříně.

5. Na první řádek napiš, je – li část v závorce předpona nebo předložka. Do druhého řádku pak napiš slova správně bez závorky.

(vz) dychal	(bez) útěšný	(roz) nášel	(bez) práce
(vz) pomínka	(bez) útěchy	(roz) žhavený	(bez) chyby
(bez) vlasů	(bez) vlasý	(roz) sudek	(roz) pustilý

Podstatná jména

Podstatná jména

Jsou názvy osob, zvířat, věcí vlastností a dějů.

(pán, zebra, hrad, píle zpěv)

Dělíme je na **obecná** (chlapec, pes, les) a **vlastní** (Ivan, Žeryk, Cheb)

Podstatná jména skloňujeme.

Určujeme:

rod mužský (*slon*), ženský (*hvězda*), střední (*kotě*),

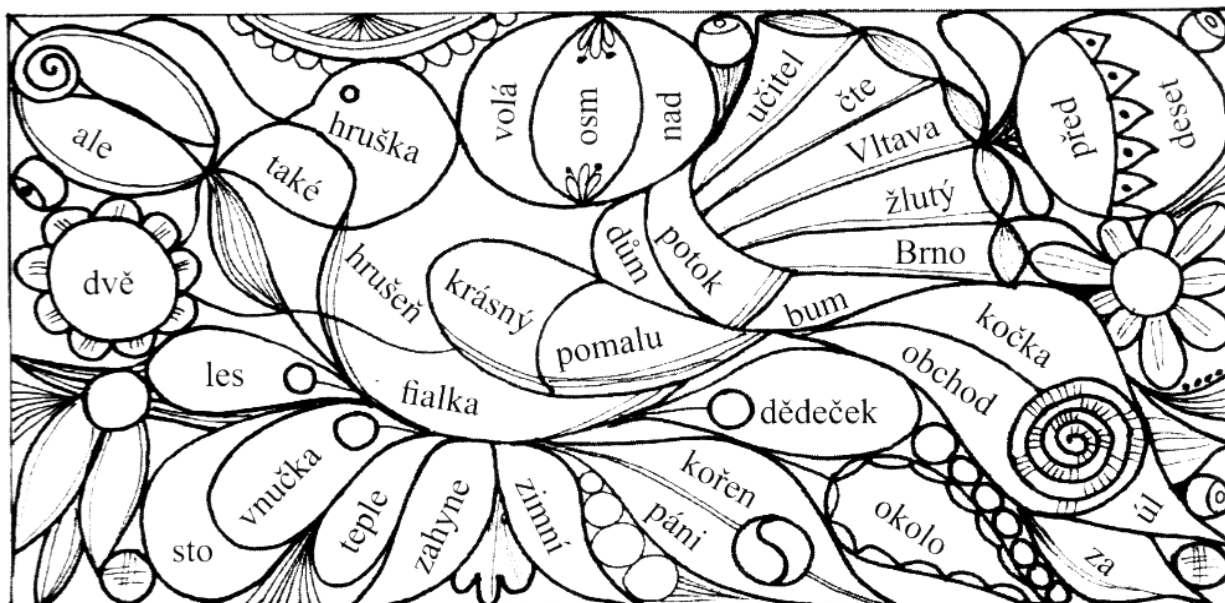
číslo jednotné (*kniha*) a množné (*knihy*).

pád	1. pád - kdo? co?	5. pád - oslovujeme, voláme
	2. pád - koho? čeho?	6. pád - o kom? o čem?
	3. pád - komu? čemu?	7. pád - kým? čím?
	4. pád - koho? co?	

Podstatná jména **rodu mužského** mohou být **životná** (pán)

nebo neživotná (hrad).

1. Vybarvi modře jen podstatná jména

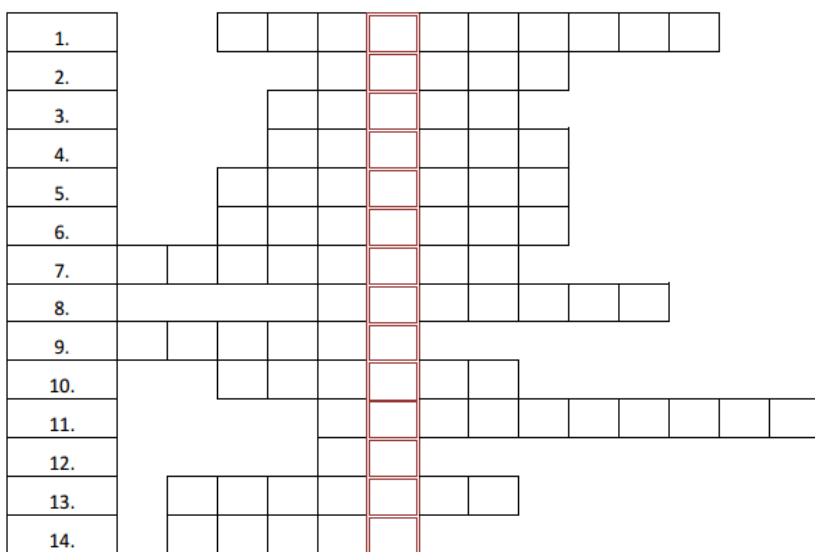

2. Z daných slov utvoř podstatná jména (názvy vlastností).

pilný		líný	
krásný		rychlý	
chytrý		pyšný	

3. Vyřeš křížovku.

1. smetánka lékařská
2. maková panenka a ... Emanuel
3. čert, Mikuláš a ...
4. "das Bett" česky
5. první obyvatelé našich zemí
6. zlatá, stříbrná, bronzová ...
7. rýsovací pomůcka
8. první jídlo dne
9. 3 přehrady: Křižanovická, Hamerská, S...
10. vodičko je připevněné na ...
11. obrázky, které vybarvíš
12. slovo "moje" jinak
13. doba železná, bronzová ...
14. pruhovaný kůň

4. Podtrhni podstatná jména. Roztříd' je podle toho, co označují. Slova piš na volné linky.

Honzík a Alenka jsou malí sportovci. Baví je jízda na kole, lyžování a bruslení. Někdy s nimi sportuje i pes Baryk. Vždy se snaží předběhnout jejich kola, aby byl v cíli první.

názvy osob názvy zvířat názvy věcí názvy vlastností názvy činností

.....

5. Spoj vždy jedno podstatné jméno obecné s jedním podstatným jménem vlastním. Spojení napiš.

řeka, chlapec, hora, pes, soused

Říp, Azor, Sázava, Novák, Patrik

.....

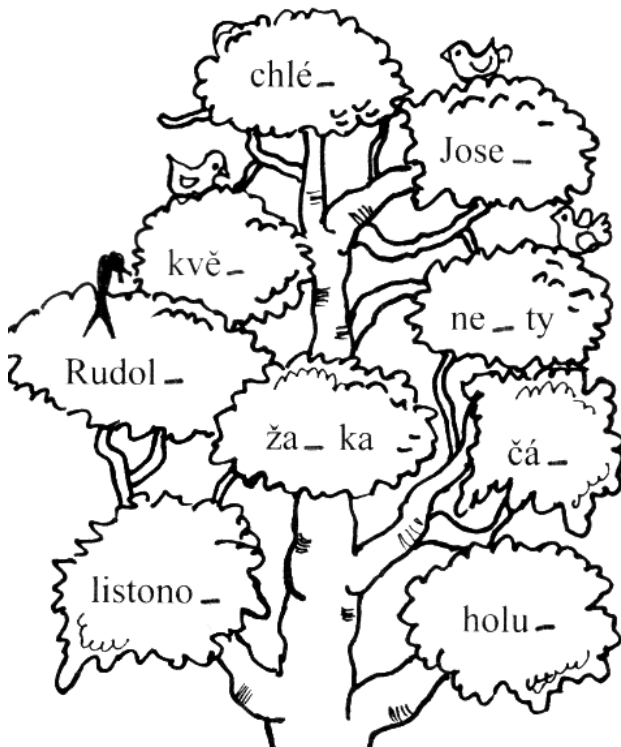
6. Doplň souhlásky do slov. Vypiš podstatná jména na linku a očíslej je podle abecedy.

Stromy jsou samý kvě... . Vezmi kone... a zalej je. Zalej i zahrá...ku.

.....

7. Slova v koruně stromu doplň. Podstatná jména ze stromu piš na správné linky.

názvy osob názvy

.....

.....

.....

.....

zvířat

.....

.....

.....

.....

názvy věcí

.....

.....

.....

8. Vybarvi políčko, které určuje správný rod.

		rod mužský	rod ženský	rod střední
	motýl			
	letadlo			
	kladivo			
	jablko			

8. Urči rod podstatných jmen.

dům, sešit, pero, krokodýl, počítač, miska, úloha, kalendář, auto, labuť, pes, stůl.

dům, sešit, pero, krokodýl, pes, počítač, miska, úloha, kalendář, autolabuť pes stůl

9. Opiš do sešitu psacím písmem. Podtrhni podstatná jména, urči jejich rod a číslo.

DNE PÁTÉHO ŘÍJNA POJEDOU ŽÁCI 7. B S PANÍ UČITELKOU NA VÝLET DO NÁCHODA. Po CESTĚ ZAVÍTAJÍ DO VESNIČKY RATIBOŘICE, KDE ŽILA SPISOVATELKA BOŽENA NĚMCOVÁ. ODPOLEDNE SE ŽÁCI ZÚČASTNÍ

NÁVŠTĚVY ZOLOGICKÉ ZAHRADY, KDE UVIDÍ MLÁDĚ MEDVÍDĚTE DROBEČKA. NOCLEH JE ZAJIŠTĚN V PENZIONU V KRKONOŠÍCH. DRUHÝ DEN JE NAPLÁNOVÁN VÝSTUP NA NAŠI NEJVYŠŠÍ HORU SNĚŽKU.

10. Vypiš z komixu všechna podstatná jména, urči jejich rod a číslo.

V rámci – rod muž. než. č.j.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. Na linku vypiš pádové otázky.

- 1. pád Kdo, co
- 2. pád
- 3. pád
- 4.pád
- 5. pád
- 6.pád
- 7.pád

12. Ke každému podstatnému jménu si řekni vhodnou pádovou otázkou.

Vzor: školou – kým, čím – 7. pád

O domech, vlakem, jablko, u plotu, na zahradě, městu, ke škole, po cestě, bez lístku, kamarádovi, do schránky, vlaky, vagonů, do vagonů, ve vagoněch, k vagonům.

13. Přečti si pozorně text. Podstatná jména napiš ke správnému pádu.

Milá babičko

Posílám ti mnoho pozdravů od moře. Tatínek s maminkou se opalují na pláži a já s Honzíkem stavíme nádherné hrady z písku. Každé ráno sbíráme na pláži mušle, které chceme přivést tobě, dědečkovi a všem kamarádům. Sluníčko krásně hřeje, voda je teplá. Zítra poplujeme velikou lodí. Moc se těšíme.

1. pád – Kdo? Co?
2. pád – Koho? Čeho?
3. pád – Komu? Čemu?
4. pád – Koho? Co?
5. pád – Oslovujeme, voláme
6. pád – O kom? O čem?
7. pád – S kým? Čím?

14. Pádovou otázkou se zeptej na vyznačená podstatná jména. Urči pád.

Na stěnách visely obrazy. V galerii prodávají obrazy. Obrazy se prodávají i na splátky. Na obrazech je znázorněná krajina. S obrazy se vystavují i sochy. K vystaveným obrazům přicházejí obdivovatelé. Bez obrazů je pouze zadní místnost. Kupující odešel z prodejny bez obrazu. K obrazu jsem si koupil i rám. Prodejce se s obrazem nerad loučil. Za výlohou mě upoutal zajímavý obraz.

15. Doplň správná písmena. Vypiš podstatná jména a urči jejich rod, číslo a pád.

Zeptej se Pep...ka, kde b...dlí. Sl...šel jsem, že ob...vá velký b...t v domě na Sm...chově. Papoušek v...křikl, pes se v...lekal a hlasitě zav...l. Děti v...skaly radostí. V...skakovaly do v...šky a mávaly. Las...čka lap...la m...šáka, který se v...pravil do sp...že na kus s...ra. Jsi nedosl...chavý, Na strom si sedla s...korka.

.....

.....

.....

.....

.....

16. Do příslušné kolonky označ svislou čarou pád podstatných jmen.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
u stolu							
proti bolestem							
o strýčkovi							
tři vojáci							

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
knihu							
myšlivče							
s děvčaty							
na houby							

17. Urči pád těchto slov.

pod autem	pod auto
na hrázi	na hráz
v knize	s bratrem
ve verších	Jan !
u komína	bez soli

18. Zeptej se na podstatná jména pádovou otázkou a urči pád.

obléci si bundu	bát se blesků
zavolat Marka	stát za plotem
klátit nohama	telefonovat Janě
toužit po úspěchu	blahopřát vítězi
ve sklepě	na stole

19. Napiš slova v závorkách v náležitém tvaru. Za ně napiš číslicí pád.

Jednoho zimního (den), kdy bylo tolik stupňů pod (nula), že stačilo říct (voda) a u (pusa) vám visely (rampouch), sedělo sluníčko na své židli z (obláček) Byla (zima) a sluníčko vědělo, že nesmí moc hřát, aby si (stromky) odpočinuly a nabraly novou (síla)

Podstatná jména rodu středního

Přehled skloňování vzorů středního rodu

Město	moře	kuře	stavení
města	moře	kuřete	stavení
městu	moři	kuřeti	stavení
Město	moře	kuře	stavení
město!	moře!	kuře!	stavení!
o městu	o moři	o kuřeti	o stavení
městem	mořem	kuřetem	stavením

1. Napiš do sešitu pod sebe vzory podstatných jmen rodu středního v ustáleném pořadí. Ke každému vzoru připiš tři podstatná jména, která se podle něj skloňují.

2. Vyškrtej podstatná jména, která nejsou rodu středního. Zbylá podstatná jména zařaď k jednotlivým vzorům.

Kotě, okno, slunko, letadlo, slepice, záře, vejce, morče, slunce, růže, kvítí, umyvadlo, děvče, hřiště, dívka, Labe, údolí, vládce, výročí, hřibě, zvíře, dříví, lavice, jablko, poledne.

MĚSTO	MOŘE	KUŘE	STAVENÍ

3. Do sešitu z textu vypiš podstatná jména rodu středního a ke každému připiš vzor. (Pokud se podstatné jméno opakuje, napiš ho jen jednou.)

Jiříčka obecná je tažný pták. Na podzim jiříčky táhnou do teplých krajín a na jaře se k nám vracejí. Stavějí si kulovitá hnízda z jílu, zpravidla

přilepená pod střechou vesnických budov. Najdeme je ale i ve městech na sídlištích, často u oken. Jiříčky nalétají mnoho kilometrů, aby uživily stále hladová mláďata. K jejich krmení spotřebují mnoho potravy.

4. Urči vzor podstatných jmen rodu středního.

kluziště	koště	ovoce
čtení	jeviště	děvče
umyvadlo	srdce	chmýří
místo	vejce	doupě
Brno	víko	křoví

5. Doplň i/í a y/ý. Cvičení přepiš do sešitu. Podtrhni podstatná jména rodu středního, která se skloňují podle vzoru město.

Maminka mne pob...zela chlácholivými slov.... Těžký nákladní automobil vjel kol... do kaluže, až voda v...stříkla v...soko. Dívky se umyly voňavými m...dl... nad um...vadly. Chlapci si hráli s počítadl.... Taneční sál byl vyzdoben zrcadl..., na stěnách v...sely kytice se stébl... obilí. Kováři b...li kladivem do kovadliny, aby vyrobili ze železa krásné v...robky. Sl...máci a hlem...ždi lezli po vlhké zemi.

6. Doplň vynechaná písmena. Podtrhni podstatná jména rodu středního a do sešitu vypiš ta, která se skloňují podle vzoru město.

Ml...náře M...rka bolelo celé tělo. Celý den nosil p...tle s obil...m z ml...nice do automob...lu. Když voz...dlo naložil, řiduč s ním odjel do bl...zké pekárny. Ml...nář si um...l ruce m...dlem. Um...vadlo b...lo plné m...dlin. Večer si vzal vesla a v...dal se na promici lovit ryby. ... rákosí v...děl divokou kachnu s káčaty a husu s housaty.

7. Doplň vynechaná písmena. Podtrhni podstatná jména rodu středního. Cvičení přepiš do sešitu.

Kouzelník znal nejedno kouzlo. Stačili zakl...nadlo a ze struhadla bylo šídlo. Dokázal proměnit vodu ve v...no, ale i zlob...vého kluka v dřevěné pádlo. Jitka se v...šv...hla do sedla a pob...dla kob...lku do klusu. Kdyb...s neb...l takové trdlo, mohl b...s jet také.. Jirka dostal ž...hadlo. Velmi ho pak bolelo l...tko. Maminka mu ránu obvázála ob...nadlem.

8. Dopln' i/í, y/ý. Podtrhni podstatná jména rodu středního a vypiš ta, která se skloňují podle vzoru město. Cvičení přepiš do sešitu.

Zb...šek rozhýbal své tělo a b...l kladivem do kovadl...ny. V...ráběl pro koně podkovy. Jednou dostal při práci ž...hadlo přímo do chodidla. Hb...tě se um...l m...dlem a v...pravil se za lékařem. Ten mu poradil, aby při práci nosil vhodnou obuv.

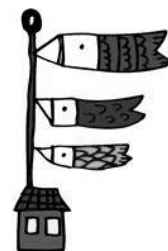
9. Vyhledej podstatná jména, která se skloňují podle vzoru město, a podtrhni je modře. Podstatná jména podle vzoru moře podtrhni červeně.

Libuše, morče, louže, křesadlo, počítadlo, víno, růže, šavle, vejce, kníže, líže, hřiště, cvičiště, struhadlo, kyvadlo, napadlo, ovoce, ovce, pole, nebe, kůzle, lízátko.

10. Dopln' i/í, y/ý. Podtrhni podstatná jména, která se skloňují podle vzoru moře. Cvičení přepiš do sešitu.

Uvázl jsem kol... automobilu v bahně na pol.... Vítr si pohrával se stébl... trávy. Po Lab... plují loďky osvětlené světl.... Na neb... jsme viděli ptáky, jak mávají křídla.... Dívky cvičí se švihadl.... Chlapci se popíchali kružidl.... Pracovali jsme na pol... Vypomáhali jsme při sklizni obil....

11. Dopln' i/í, y/ý. Cvičení přepiš do sešitu.

Lovci chytají b...ky las... z černých provazů. Už počítáte s v...sokými čísl...? Nad opěradl... kožených křesel v...sel na zdi obraz. Kopřivy nás popálí svými žahadl.... Zastavil jsem se u v...lohy s neob...čejnými lákadl....

12. Dopln' podle vzoru. Podtrhni podstatná jména, která se skloňují podle vzoru kuře.

Př. Byl tam lev s Byl tam lev s lvíčaty.

Slyšel jsem o krávě s Na dvorku si hrála husa s

Běž ke kobylce a k Půjdu pro psa a pro Na peci ležela kočka s Koza a Jsou v chlívků. Na hladině plavala husa s A kachna s Prase se.....

13. Dopln vnechaná písmena. Podtrhni podstatná jména rodu středního a urči jejich vzor. Cvičení přepiš do sešitu.

M...rek b...dlí v malé v...sce v Polab.... Mám rád i Posázav.... Jeho ob...dlím je malý ob...tný dům, s pol... a chlěvy pro dob...tek. B...ly tam kravky s telaty, kob...lky s hříbaty, vepřici se selaty a husy s housaty. Četl jsem pěknou knihu o historii našeho královstv.... V dávné minulosti tu bylo panstv... Přem...slovců. Prodavačka nas...pala do p...tlíku koření. Mám chatu nedaleko Labe.

14. K podstatným jménům přiřaď vzor.

kolo	house	údolí
vejce	šídlo	koření
prase	jmelí	šťěstí

15. Dopln vnechané i/í nebo y/ý. Cvičení přepiš do sešitu.

Brouk s tykadl..., mávat křídla..., v husték křov..., semafor se světl..., vypít podmás..., mezi sedadl..., hvězdy na neb..., bušit kladiv..., znát příslov..., plout po Lab..., cvičit se švihadl..., byt v přízem..., loďka s vesl..., vyjít do pol..., knedlíky se zel...m, hra s čísl..., mlsat cukrov...

16. Dopln i/í, y/ý. Zdůvodni pravopis. Cvičení přepiš do sešitu.

a) Obil..., pod umyvadl..., na pol..., v neb..., v okol..., pro uhl..., se strašidl..., za křesl..., uklízím nádob..., myjeme se mýdl..., zdobí cukrov..., pluje po Lab..., mírné podneb..., knedlíky se zel...m, chatrné zábradl..., za zrcadl..., bydlí v podkrov..., má rád pohodl..., pod sedadl..., v přízem..., hra se slov..., pracujeme s čísl..., předpověď počas... dotýkali se čel..., pod chodidl..., házeli las..., oháněl se vesl...

b) bohatstv..., obchod v podloub..., bránili se žihadl..., snadné vítězstv..., pohnul kyvadl..., známé příslov..., obyčejné obydl..., tlučou kladiv..., mává křídla..., práce v zemědělstv..., poznáváme okol..., marné úsil..., cestujeme letadl..., ztratil vědom..., hráli si s počítadl..., pevné zdrav..., otáčejí kormidl..., strašné násil..., omámil nás kouzl..., hluboké údolí..., pijeme podmás..., špatné počas..., míří na nás světl..., zlacen jmel...

Podstatná jména rodu ženského

Přehled skloňování vzorů ženského rodu

Žena	růže	píseň	kost
Ženy	růže	písně	kosti
Ženě	růži	písní	kosti
Ženu	růži	píseň	kost
ženo!	růže!	písní!	kosti!
o ženě	o růži	o písní	o kosti
ženou	růží	písní	kostí

1. Podtrhni podstatná jména rodu středního červeně a rodu mužského modře.

Podstatná jména rodu ženského napiš k příslušným vzorům.

V létě jsem byla s babičkou u moře. Celé dny jsme trávily na pláži. Vůbec jsem nechtěla vylézt z vody. Byla to nádhera nechat se houpat vlnami. Obloha byla stále krásně modrá, jen jednou se strhla prudká bouře. Kaluže však slunce brzy vysušilo. Občas jsem ponořila hlavu pod hladinu. Také jsem prohrabávala písek a hledala jsem mušle. Měla jsem radost, když se mi podařil obzvláště pěkný nález. Z těch menších udělám mamince pěkné náušnice. Občas kolem projela velká plachetnice. Na ty chvíle dlouho nezapomenu.

žena	
růže	
píseň	
kost	

2. Doplň i/í, y/ý. Za každé podstatné jméno připiš jeho vzor.

chv...le	skl...zeň	kob...la	lahv...čka
.....
Přib...slav	pol...ce	m...tina	pečl...vost
.....
krab...ce	b...tost	pov...nnost	Litom...šl
.....

3. Podstatná jména s vynechávkou řekni v 1. pádě č. j., urči vzor a napiš ho do závorky. Teprve pak podle vzoru doplň i/í, y/ý v zakončení podstatných jmen.

Světlo lamp... (.....) ozařovalo místnost. Dostal jsem pozvánku na schůz... (.....) rybářského spolku. Na pasece prý tančí lesní víl... (.....). Kvalitní nože se vyrábějí z ocel... (.....). Do vody si dávejte ovocné šťáv... (.....). Vodu jsme přinášeli v konv...ch (.....). Kuchař vložil pekáč do troub... (.....). Po chvíl... (.....) déšť ustal. Na hráz... (.....) rostou mohutné duby. Přijeli příbuzní z Morav... (.....). Pták poskakoval po větv... (.....). Musíš mít pevnou vůl... (.....). Hejno koroptv... (.....) vzlétlo z pole. Na návs... (.....) je rybníček. Malujeme vodovými barvam... (.....).

4. Doplň i/í, y/ý. Cvičení přepiš do sešitu.

Chodím do škol..., seděl na židl..., ležel v postel..., krájet cibul..., přijeli do vs..., přinést zpráv..., maso s mrkv..., píšeme na tabul..., být v nesnáz...ch, spadnout do jám..., hrst sol..., květ líp..., mech pod jedl..., med v plástv..., smažila houb..., vrhat koul..., košík broskv..., ve vyprahlé step..., za devatero horam....

5. Zařaď ke správnému vzoru následující slova.

pravdomluvnost, prevence, koloběžka, myš, višěň, vidlička, televize, poctivost, aktualita, tabule, radost, lžíce, palice, broskev, zeď, prasnice, vesnice, káva

žena
růže
píseň
kost

6. Napiš podle zadání.

maminka - 7. p. j. č. kost – 3. p. množ.č.
sněženky – 6. p. j. č. větve – 2. p. množ.č.
Katka – 5. p. množ. č. kniha – 6. p. množ.č.
mysl – 2. p. j. č. fenky – 7. p. množ. č.
tíseň – 4. p. j. č. Ponožky 3. p. množ.č.

7. Slova v závorce dej do správného tvaru. Cvičení přepiš do sešitu

Maminka si vzala ze skříně stříbrnou (vidlička). Půjč své (sestra) tu novou (kniha). Dala jsi (kočka) čerstvé mléko? Lež má krátká (noha). V (chodba) jsem zakopla o neuklizené (boty). Vyndej si ze (skříň) kabát a tu modrou (šála).V (zahrada) jsem se houpala na (větev).

8. Na každý řádek se zatoulalo jedno nebo více slov, které tam nepatří (jsou jiného rodu než ženského). Najdi je a škrtni.

- a) kolečko, pastička, prase, větev, lehkovážnost, únor, lavice, sedmikráska
- b) uvážlivost, broskev, dívka, sestra, vesta, mandloň, invalida, ulice, kotě, piha
- c) čepice, uličník, myšlenka, starostka, starost, lžíce, srdce, sklenička, paprsek

9. Napiš s náležitými tvary slov v závorce:

Pero mi spadlo pod (židle)Líbí se mi nová kniha s (písně a básně)
..... . Do nádraží vjel vlak z (Břeclav a Bratislava)
Dobré jídlo musí lákat svou (přitažlivost a vůně)Dětem se líbilo pozorování (koroptev)Turisté obdivují historické (budova)
..... .V (neděle) chodí věřící lidé do kostela.Pod (lampa)
..... létala spousta hmyzu.

10. Dopln i/í, y/ý. Cvičení přepiš do sešitu.

Lehl jsem si ve stínu líp.... Když jsem šel za tm... domů, spadl jsem do jám... a zlomil si l...tkovou kost. Žáb... kvákal..., že jsem mlem nesl...šel vlastního slova. Vedle chalup... rostly bříz....Půjčil jsem si košil... naší Ev.... Dali jsme hlav... dohromady. Sedl jsem si na židl... před tabul.... Na stolku byly váz... se sněženkam.... Na neb... svítil měsíc s hvězdám.... V zimě chodívám ze škol... až za tm.... K večeři mám nejraději maso s fazolem.... Obvykle se dívám na televiz....

11. Dopln y/ý, i/í. Cvičení přepiš do sešitu.

Koš s květinam..., čočka s cibul..., spadl do jám..., v hluboké rokl..., viděl šavl..., ulehnout do slám..., kopřiv..., pojedeme v neděl... nebo v ponděl..., kašnu osvětlovaly lamp..., napiš to bez chyb..., půjdu na ryb...,koupil jsem cihl..., nedaleko Opav....

12. Spoj podstatná jména se správnými vzory.

bambule žena
 zem růže
 postava píseň
 radost kost
 housle šavle
 past
 chyba
 hráz
 bylost

13. Podstatná jména v závorkách uveď ve správném tvaru. Cvičení přepiš do sešitu.

Chtěli jsme se podívat za svými (dcery). Hledal jsem kapra a nemohl ho najít mezi všemi (ryba) Máš boty na suchý zip, nebo na (tkanička) Malá chaloupka se schovávala pod vysokými (hora) Tatínek nebyl moc spokojen s těmi (dvojka) na vysvědčení. Dříve jsem utíkal před (včela)

14. Napiš do sešitu věty v množném čísle.

Husa kráčí po cestě. Vidíme skálu s borovicí. V ZOO chovají antilopu. Nakrájím okurku do misky. Na zahradě kvete konvalinka. Kost schováme pro kočku.

15. Vylušti křížovku.

1. žlutá květina
2. mládě žáby
3. hmyz, který cizopasí na lidské hlavě
4. na každé svatbě jsou nejdůležitější ženich a
5. náš jedovatý had
6. nádoba na koupání
7. deska, na kterou ve škole píšeme křídami

S								E
			L		C			
			E					
N		V						
			Z					
			V					
					B	U		

Tajenka:

16. Doplň správnou koncovku y/i u podstatných jmen rodu ženského. Cvičení přepiš do sešitu.

a) Včel...jsou užitečné (včela). Dříve chodili vězni s koul... na noze (koule). S moucham... se na jídlo mohou dostat bacily (moucha). S vosam...se setkáváme v létě (vosa). Rozkvetlé líp...krásně voní (lípa). Ve sklepě děda položil pasti na krys... (krysa). Okopal záhon s mrkvem... (mrkev). Sbíráám jen ty houb... , které znám (houba). Ve škole děti kreslily žáb... (žába). Nádob...na vodu už byly plné (nádob). Každou chvíl... se něco děje (chvíle).

b) Dosáhl úspěchu vlastní píl... (píle). Ten žebřík je z ocel... (ocel). Na pánv...se smaží vejce (pánev). Malé ryb... se houfovaly ve stínu (ryba). Eva ozdobila chlebičky petržel... (petržel). V naší ulici lamp...už dva dny nesvítí (lampa). Maminka nakrmila hus... (husa). Pod břízam... byl krásný stín (bříza). Sedli jsme si do tráv... (tráva).

17. Doplň i/í, y/ý. Cvičení přepiš do sešitu.

Ovocné šťáv..., s rozkvetlými zahradam..., nenadálé zpráv..., otevřít škebl..., nad skalam.... V Olomouc..., trocha sol..., do Břeclav..., v českých zem...ch, na listech bříz..., nabít pistol..., koupit hus..., všemi silam..., uříznout jedl..., hrát si s obručem..., v nejvyšší nouz..., syté kráv....

18. Doplň i/í, y/ý. Cvičení přepiš do sešitu.

Pilné včel..., v neděl..., oloupat cibul..., do zim..., rozbili mís..., velké dám..., naběhlé žíl..., s veselou mysl..., světlo lamp..., soustav....

Podstatná jména rodu mužského

Přehled skloňování vzorů mužského rodu

pán	hrad	muž	stroj	předseda	soudce
pána	hradu	muže	stroje	předsedy	soudce
pánovi	hradu	muži	stroji	předsedovi	soudci
pána	hrad	muže	stroj	předsedu	soudce
pane!	hrade!	muži!	stroji!	předsedo!	soudce
o pánovi	o hradu	o muži	o stroji	o předsedovi	o soudci
s pánem	s hradem	s mužem	se strojem	s předsedou	se soudcem

1. Podtrhni podstatná jména rodu mužského.

Pomeranče, samotou, les, televizoru, Petrovi, hlásí, králíci, množství, pracovníků, Liberec, silnicím, obyvatelem, motor, posilovna, rybníky, slunečnice, léky, továrnou, okruh, tlačítka, obálky, polích.

2. Najdi podstatná jména rodu mužského, vypiš je do sešitu a urči u nich mluvnické kategorie.

cvičitel, kožich, koloběžka, svítání, kabina, mobil, kabely, tělocvičny, kaktus, květiny, selhání, kalkulačka, kominíci, lampa, lustr, okna, hrníčky, záložka

3. Podtrhni správné slovo v závorce:

Lovili jste (lvi, lvy, lvům) v Africe? (Sokoli, sokoly, sokolech) pronásledovali (holubi, holubem, holuby). Babička nabírala zrní v (pytle, pytli, pytly). Králové se pyšní svými (syny, syni, synem). (Červem, červi, červy) provrtali jablko. Nejezte jablka prolezlá (červi, červy, červové). Chlapci si hráli v (jetele, jeteli, jetelu).

4. Doplňte i/y v koncovkách:

Pánské oděv..., odevzdané úkol... přísnému učitel..., ke kamarádov..., bez nemluv..., o sluz...ch, s krotitel... tygrů, pozdravili letící čáp..., lovcí orl..., majitelé milující ps..., škodliví motýlí bělásc..., zdravé hřib..., v léčivém jitrocel....

5. Pokus se rozluštit tyto přesmyčky. Slovo napiš, a pokud bude v mužském rodě, podtrhni ho zelenou barvou. Vzor: HŘEBÍK – houba – hříbek

OTISK – skládá se z nich kostra KOTEL – část ruky PARK – ryba TERČ – chodí o vánocích VÁLKA – můstek SOVA – hmyz

6. Představ si, že jsi učitel, který opravuje chyby po žákovi. Pokud nalezneš chybu v určení pádu, chybu škrtni a nadepiš správné řešení.

novinářem – 7. p. j. č. bez svetru – 4. p. j. č. Mirkovi – 3. p. j. č.
 gól – 1. p. j. č. k bratrovi – 6. p. j. č. holubům – 3. p. m. č.
 strojníka – 2. p. j. č. malíčku – 2. p. j. č. sloni – 1. p. m. č.

7. Slova v závorce dej do správného tvaru. Cvičení přepiš do sešitu.

Odpoledne budu psát na psacím (stroj). Stoupni si blíž k (Prokop). V útulku měli padesát (pes). Zvolíme si nového (předseda). V hnízdu bylo několik malých (ptáček). V Praze je celkem dvanáct (most) přes řeku. Dej (pejsek) čerstvou vodu. Zavolej (Kamil)!

8. Najdi podle udaných kódů podstatná jména a napiš je do tabulky. Urči jejich životnost a vzor. Vzor: 4D, 1A, 2C – čas – r. m., č. j.

kód	slovo	životnost	vzor
3C, 2D, 3A, 2A, 2B			
5D, 4C, 2E, 5B			
1F, 1E, 4B, 5A, 2C, 1F, 1A			
4D, 1D, 4B, 1F			
3E, 3F, 2D, 1F, 1E, 5B			
3E, 1A, 2C			
3C, 2E, 3E, 2D, 2F, 1A, 4D			
5D, 1F, 1E, 5E			
5D, 4B, 1E, 5B			
4E, 1A, 5B, 5D, 4F, 5E, 1U			

	A	B	C	D	E	F
1	A	Š	N	E	U	T
2	Ě	Z	S	Í	Y	N
3	T	E	V	D	P	Ř
4	K	R	M	Č	Ž	B
5	I	L	CH	O	C	N

9. Vybarvi podstatná jména, která se skloňují podle vzoru pán, modře, podle vzoru hrad červeně, podle vzoru muž zeleně, podle vzoru stroj oranžově, podle vzoru předseda žlutě, podle vzoru soudce fialově.

hroch	smích	strůjce	hrdina	Francouz	nůž
býk	vůdce	policista	úsměv	soused	nenasyta
řidič	strašák	satelit	pelyněk	zachránce	hasič
kominík	zbytek	vnuk	strážce	hmyz	svůdce
sýček	zastánce	počítač	hokejista	robot	učitel
rýč	listopad	motýl	vládce	pytlíček	klíč
nemotora	obhájce	lupič	sešit	talíř	jazyk
sněhulák	Bivoj	Ota	obránce	neposeda	slepýš
Tomáš	Vojta	pytel	rytíř	měsíc	bič
škůdce	kámen	lyžař	starosta	keř	Franta

10. Doplň koncovky podstatných jmen.

slyší ps..., ps...štěkají, jdou se ps..., sleduje lv..., lv... odpočívají, výběh se lv..., sokol... se přestěhovali, výcvik se sokol..., odnáší to v pytl..., vidíme i buvol..., dikobraz..., světadíl..., jsou tam krokodýl..., viděl krokodýl..., pro krokodýl..., mezi král..., kruté mraz..., s drahokam..., diagram..., gram..., v cíl..., mezi kůl... .

11. Ve cvičení vyber správný tvar slova. Cvičení přepiš do sešitu.

(Chlapci/chlapcy) krmili (holuby/ houbi). Na obloze kroužili (jestřábi/ jestřáby). V Zoo jsme viděli (lvi/ lvy). (Kosi/kosy) tahali ze země (červy/ červi). Jdeme vyvenčit naše (psy/psi). Večer vyli (psy/psi) na měsíc. Na jaře k nám přilétají (čápi/čápy) z teplých krajů. V horské bystřině žijí (pstruzy/pstruzi). (Jestřábi/jestřáby) kroužili nad pol - . Na severu žijí (soby/sobi). Krotitel vystupoval se dvěma (lvi/lvy). Věděli jste, že (pštrosi/pštrosy) jsou výborní běžci? V televiz - jsem viděl (šakali/šakaly) a (velbloudi/velbloudy).

12. Doplň správně i, í/ y, ý. Cvičení přepiš do sešitu.

a) Cvičení ps..., úkaz... na obloze, hlasité výstřel..., topit pod kotl..., plné chlív... dobytka, lovit los..., draví jestřáb..., starat se o ps..., ohrožení rys..., s král..., chodit na ples..., být první v cíl..., šimpanz... v klecích, obrázkové časopis..., dívat se na

lv..., prostřené stol..., vinné sklep..., nezpochybnitelné důkaz..., otužilí sob..., se šimpanz..., chovat pštros..., barevné chochol..., obilí v pytl_...ch, vzácné drahokam..., nabílené dom..., ostré dráp..., losos... táhnou, řinčet řetěz..., staré dom..., seznámit se s cíl..., domácí úkol..., zasněžené vrchol..., stavební materiál...

b) Dětské film..., kos... zpívali, obdivujeme motýl..., pozor na ps..., našemu učitel..., s dareb..., lidské smysl..., v jetel..., naložit na voz..., pečovat o zub..., chovat plaz..., hluboké les..., jednat s velitel..., majestátní orl..., darovat přítel..., dávat gól..., dělat pokus..., razit tunel..., vysoké topol..., staré způsob..., šetřit peněz..., postavit krov..., silné řetěz..., cvičení sokol..., s hlasatel..., sousední okres....

c) Navštěvovat kostel..., vykotlané dub..., kamenné sloup..., vycvičit osl..., běžet k Mirkovv, škodliví syst..., ověřit podpis..., omrzlé nosy, pozorovat tetřev..., rychlé motocykl..., žraví syst..., poslouchat hlas..., bolavé mozol..., navštívit ostrov..., hovořit s horal..., zarazit kůl..., panu profesorov..., stavět hnízdo pro čáp..., vidět poštovní holub....

13. U podstatných jmen rodu mužského doplňte -i/-y. Cvičení přepiš do sešitu.

a) Na táboře se seznámil s několika Španěl... a Francouz... . Cesta byla vroubena vzrostlými topol... .Na školní výlet pojedeme s oběma učitel... . Po louce se procházeli dva čáp... . Už jsi dal napít ps... ? Oba ps... se ztratili mezi strom... . Okřikl ps... , aby neštěkali na projíždějící automobil... . Orl...a jestřáb... jsou dnes už vzácní. Tyto ryby se nesmí chytat na červ... . Pozorně naslouchali velitel...a okamžitě plnili jeho příkaz... .

b)V těchto les... ch roste hodně hub. Po ulici šly zástup... lidí. Voda v kotl... je velmi horká. V průčelí budovy jsou dva sloup....Setkali jsme se s olympijskými vítěz.... Královská koruna byla ozdobena drahokam.... Dlouho jsme stáli u klece se šimpanz... , zaujali nás také tropičtí plaz... , lv... a gorily. Naše mužstvo dostalo v zápase tři gól...

14. Utvořte spisovné tvary podstatných jmen podle pokynů v závorce. Slova ve správném tvaru napiš do sešitu.

vyslanec (5.pád čísla jednotného)

houlista (1. pád čísla množného)

Španěl (7. pád čísla množného)

Francouz (2. pád čísla jednotného)

2. cíl (7. pád čísla množného)

skladatel (3. pád čísla jednotného)

plaz (4. pád čísla množného)

balíček (6. pád čísla množného)

15. Podstatná jména rodu mužského v závorce dejte do náležitého tvaru množného čísla. Cvičení přepiš do sešitu.

Žák uměl určit oba pravé (úhel). Na dovolené byli v letovisku (Francouz, Španěl, Ital). Ve stáří se obklopoval jen svými věrnými (přítel). Na výlet jely třídy se svými třídními (učitel). Černými ptáky jsou kromě vran a havranů také (datel). Brambory se převážejí v mnoha (pytel). Ještě nevím, co udělám s ušetřenými (peníz). Mi dva kamarádi jsou (velitel) hasičů.

16. Dopln a odůvodni pravopis. Cvičení přepiš do sešitu.

Šakal... štěkají podobně jako ps.... Sup... jsem viděl v zoologické zahradě. Mezi krystal... jsou rozdíl.... Lv- se líně vyhříval.... Provaz... byly svázané pevnými uzly.... Námořníci použili kompas.... K Janov... půjdeme odpoledne. Hotel... v horách byly plně obsazeny. Jeřáb...přesunoval... těžké panel....Automobil... i motocykl... jsme viděli na veletrhu. Přivítali jsme se s přátel...

17. Dopln y/ý nebo i/í. U podstatných jmen rodu mužského určuj, zda jsou v rodě mužském životném (Ž), či neživotném (N).

B...l pochmurn...den. Star... s...sel v_koukl z dír.... „Prší,“ p...skne zpátky. V hluboké noře pod ním se oz...vají hláskv hladových mláďat. Jak ráda by v...běhla ven a prozkoumala nedalek...pšeničn... lán. Nepohrdla by ani hm...zem nebo červ... Hlad je trápí v...ce než studen...déšť.

Slovesa

Slovesa jsou slova, která vyjadřují děj –
Různými tvary mohou vyjadřovat osobu, číslo a čas – časují se.
Přečtu, přečteš, přečte, přečteme, přečtete, přečtou.

Osoba - je trojí : první, druhá , třetí

(já, ty, on-ona-ono/ my, vy, oni-ony- ona)

Číslo – jednotné a množné – stejně jako podstatná jména

Čas – je trojí – přítomný, minulý, budoucí

1. Vypiš z vět slovesa a napiš jejich infinitiv.

Celý den jsem se učil matematiku. Pomohl bys mi s úkolem?
..... Malý Pěťa je velmi hodný chlapec. Budeš chodit do
rybářského kroužku?

2. Napiš do sešitu sloveso v daném tvaru.

počítat - 2. os., č. mn.

mít – 1. os., č. j., čas přít.

být – 2. os., č. j., čas min

hrát si – 1. os., č. mn.

3. Z textu vypiš všechna slovesa. Je jich celkem 13.

Píšu dopis svému synovi. Dnes večer půjdeme do kina. Letos o prázdninách nikam nepojedeme. Já už tam nechodím. Hledáte vedoucího? Kdo to zvoní? Půjdeš se zítra vykoupat do rybníka? Až budeš odcházet, zamkni za sebou dveře. Počkej na mě, až se obléknu. Včera jsme si prohlíželi fotografie z letní dovolené.

4. Zeleně podtrhni všechna slovesa, která jsou v přítomném čase.

plavu, zpíval, píšeme, vařili jste, odpočívám, budete číst, myslíme, běžel, staví, bude chodit, půjde, sázíš, vím, zamyslel se, pekla, smažíte, strkat, dělá

5. Rozhodni a napiš, zda jsou slovesa v přítomném (P), minulém (M) nebo budoucím (B) čase.

Spím budete psát chodili pojeděš.....

budu vědět učíš se zvonilo prší

6. Napiš zadaná slovesa ve všech časech v 1. osobě č. j. - JÁ

	Přítomný čas	Minulý čas	Budoucí čas
kupovat	<i>kupuji</i>	<i>kupoval jsem</i>	<i>budu kupovat</i>
prosit			
jíst			
běhat			
objevovat			
žít			
malovat			

7. Napiš slovesa podle zadaných kritérií vždy v přítomném čase.

trhat – 1. os. j. č. mluvit – 3. os. množ. č.
 psát – 3. os. j. č. chodit – 1. os. j. č.
 skákat – 1. os. J. č. zlobit – 3. os. j. č.
 pít – 2. os. j. č. být – 2. os. množ. č.

8. Vyhledejte slovesa a určete jejich osobu, číslo a čas.

sloveso	osoba	číslo	čas

Krásný, běžela, maluji, hračka, větrný, větrá, malování, lyžuje, stavělo, jsem, dvě, učíš se, učený, učenlivý.

9. Napiš slovesa opačného významu (protiklady).

bdítpracovat nudit se.....spravovat
 odejítutíkathladovětležet.....

10. Doplň ke slovesům správná osobní zájmena (já, ty, on, ...)

.....sedím, píšete, zkoušíme
.....vypráví,pracuji, Vaříš,
..... Mňoukalo,půjčíš, nesl

11. V textu vyhledej všechna slovesa a urči osobu, číslo, čas. Pracuj do sešitu.

Krmíte někdy holuby? U nás nežijí šakali. Dědeček má už šedivé vlasy. Zítra pojedeme na kole na výlet do Berouna. Jsme žáky sedmého ročníku. Učte se cizí jazyky, je to důležité. Ve větvích stromů hnízdí ptáci. Dálnice vede z Prahy až do Bratislavy. Nezapomínej na pravidla správné výživy. Řeka Sázava se vlévá do Vltavy. Pravidelně čistím rybičkám akvárium.

12. Roztříd' slovesa podle čísla. Složené slovesné tvary vybarvi modře a jednoduché červeně.

slovesné tvary		číslo jednotné	číslo množné
křičel	budu spát		
kreslíme si	zazpívám		
udělali jsme	vyperete		
čteme	přeji si		
odjede	zpívali jsme		
udělali jsme	vyprala jsi		
pomůže	přečtou		
budeme počítat	hrabeš		

13. Převeď podle zadání. Pracuj do sešitu.

pokrájet – 3.os., č.j., čas přít., zp.podm.

psát – 1.os., č.j., čas bud., zp.ozn.

zpívat – 1.os., mn.č., zp.rozk.

vypravovat – 3.os., č.j., čas přít., zp.ozn.

umýt – 2.os., mn.č., zp.rozk.

nakoupit – 1.os., č.j., podm.zp.

spát – 2.os.,č.mn.,zp.rozk.

jít – 1.os., mn.č., čas bud., zp.ozn.

vědět – 3.os., č.j., čas min., zp.podm.

nakreslit – 2.os., č.j., čas bud., zp.ozn.

přinést – 2.os., mn.č., čas min.,zp.ozn.

utíkat – 2.os.,č.j. podm.zp. min.

jíst – 1.os.,č.mn.,zp.ozn.,čas min.

Podmět a přísudek

Podmět - vyjadřuje, kdo nebo co něco dělá.
Přísudek – vyjadřuje, co podmět dělá, co se s ním děje, jaký je.
Podmět + Přísudek = základní skladební dvojice.

1. Urči ve větách podmět a přísudek. Základní skladební dvojice vypiš do sešitu.

Chlapci se vrátili ze školního výletu. Odbila dvanáctá hodina. Rodiče se zlobili na neposlušné děti. Všechny starosti z nás spadly. Z nádraží se ozývalo houkání vlaku. Já svámi nesouhlasím. Zdeňkovi chyběly tři koruny. Soutěží se zúčastnili i dospělí. Ty neumíš násobilku? Děti zpívaly a tancovaly. Auta jela a hlasitě troubila. Psi seděli a žalostně vyli. Děti stříhají a lepí veselé obrázky. Maminka vaří a umývá nádobí.

2. Podtrhni základní skladební dvojice. Vypiš je do sešitu.

Všechny pochybnosti se ukázaly jako oprávněné. Pes, kterého mi chovatelka předvedla, byl skutečně mohutný. Slunečné odpoledne u vody plynulo zcela klidně. Sestra mi pomáhala v domě i na zahradě. Ze stanů se ozýval dětský smích. Týdny ubíhaly a teta stále nepomýšlela na návrat domů. Tři kaštany na dvoře shodily téměř všechno listí. Ze země vykukovaly první modřence a krokusy. V létě vládl kolem jezera živý ruch.

3. Doplň do vět podmínky:

..... kreslila obrázky.zašívala prádlo. Na větvi zpíval černý Na louce se pásli Barevní létali z květu na květ. Pokousal mě vzteklý

4. Doplň do vět přísudky:

Pavel hokej. Marie ve sboru. Žáci domácí úkol. Pes dům. Kominík komíny. Lékaři nemocné lidi. Zahradník a květiny. Pes přítel člověka.

5. Vyhledej podmínky a vypiš je do sešitu.

Hadí se vyhřívali na slunci. Zůstali jsme doma. Koně se dali do klusu. V televizi večer dávají pěkný film. Nemohl jsem jí pomoci. Druhý doběhl jen vteřinu za vítězem. Oči se mu leskly. Na zahradě kvetly jabloně. Jaro už je za dveřmi. Odjeli na dovolenou k moři.

6. Ve větách podtrhni podmět rovnou čarou a přísudek vlnovkou.

Po dešti oschly silnice. Pole se zazelenala. Ptáčkové se vraceli z dalekých krajů. Děti si venku hrály. Chlapci připevnili na strom budky. Evě slzely oči od větru. Krávy se pásly.

7. Vyhledej základní skladební dvojice a podtrhni je (podstatné jméno rovnou čarou, sloveso vlnovkou).

Bratr koupil v Praze nový dům. Zuzana jí cibuli. Hovězí maso vaří maminka dlouho. Malá červená ryba plave ve velkém akváriu. Maminka z třešní upeče koláče. Tatínek poseká na zahradě trávnik. Děti běhají venku v kraťasech a sukních.

8. Vyhledejte základní skladební dvojici.

Oknem zavanul mrazivý vzduch. Po Př

Jeli jsme z Opavy do Břeclavi. Po Př

Do přírody si vyšli chlapci i děvčata. Po Př

9. Urči, zda jsou výroky správné, správnou odpověď zakroužkuj:

Věta se skládá ze slov. ano - ne

Základní skladební dvojici tvoří podmět a přísudek. ano - ne

Při určování základní skladební dvojice vyhledáváme nejprve přísudek. ano - ne

Přísudek bývá nejčastěji vyjádřen slovesem. ano - ne

Přísudek vyjadřuje co podmět dělá, co se s ním děje, jaký je. ano - ne

Podmět bývá nejčastěji vyjádřen podstatným jménem. ano - ne

Podmět nemusí být ve větě vždy vyjádřen. ano - ne

Na podmět se ptáme otázkou kdo? nebo co? ano - ne

Podmět vyjadřuje, kdo nebo co něco dělá. ano - ne

Shoda přísudku s podmětem

Přísudek se shoduje s podmětem v osobě a čísle = shoda přísudku s podmětem. Je – li v přísudku příčestí minulé, shoduje se přísudek s podmětem i v rodě. Příčestí minulé má ve shodě s podmětem v množném čísle tyto koncovky:

- li	rod mužský životný	Zahradkáři pracovali.
- ly	rod mužský neživotný	Hrady stály.
	rod ženský	Hvězdy se třpytily.
- la	rod střední	Auta jela.

V minulém čase se koncovka přísudku musí s podmětem shodovat i v rodě.

1. Doplň správnou koncovku. Cvičení přepiš do sešitu v množném čísle.

auta jel... ; kolo se točil... ; čtyři stavení hořel... ; zrcadlo se leskl...; okno byl... rozbit... ; kůzle mečel...; kuřata skákal...; oko mrkl...; košťata zametal...; topení topil... ; dna hrnců upadl... ; akvária se rozbil... ; přišl... štěstí, a brzy zas odešl... ; u lednice dítě stál... , z plna hrdla křičel... ; kořata roztrhal... záclony; potrubí praskl... ;prkna se zlomil... ; sklo praskl...; mýdla se rozpustil...

2. Doplň slova z nabídky v ve správném tvaru minulého času do vět.

Nabídka: vyděsit, bolet, bát se, houkat, nevšimnout si, lehnou si, jít, převyprávět si, křičet, dokulhat, šustit, snažit se, vykřiknout, utíkat, zahoukat, přeběhnout, zakopnout, usnout, vylekat

Květa s Janoudo lesa. Obětak trochu, protože se už začínalo stmívat. Pod nohama jim.....listí. Navícsovy. Kdyžprvní, Květa vyděšeně Tím srnčata a ta jim vyděšeněpřes cestu. To dívky.....ještě víc. Teď už obě.domů. Najednou oběVe svém zděšeném úprku , že jim v cestě roste křoví. Janino koleno pěknědomů. Tatínek Janě koleno ošetřil. Obě dívky do postele a co nejrychleji usnout. Než ,své dnešní zážitky.

3. Vyhledej podmět a přísudek. Zdůvodni pravopis, doplň. Cvičení přepiš do sešitu.

a) Na obloze jasně svítil... hvězdy. Naši hráči nastoupil...k zápasu v nových dresech. Rodiče během loňské dovolené navštívil... Velkou Británii. Vysoké stromy nám zakrýval... výhled do okolí. Auta zastavil... na červenou. Psi zuřivě štěkal...na kočku, která se vyhřívala na střeše verandy. Všechny makové buchy zmizel... z tácu během chvíličky. Jablka ještě nedozrál.... Oba náčelníci spolu vykouřil... dýmku míru.

b) Na okně stál...květináče s kvetoucími petrklíči. Dálkové autobusy měl... kvůli dopravní nehodě na dálnici velká zpoždění. Někteří spolužáci strávil...část prázdnin na táboře. Naší kočce se narodil... tři koťata. Některá divadla hrál...během prázdnin na otevřené scéně. Akrobaté se před vystoupením pro televizi obzvláště pečlivě rozcvičoval... .

c) kohouti kokrhali... , květy se rozvíjely..., psi štěkali..., klasy zrály... , vlaky se rozjely... , drahokamy se třpytily... ,ptáci poletovali... ,vrabci štěbetali... , rohlíky byly... upečené... , diváci tleskali... , uhodil... mrazy, vozy rachotily... , potoky hučely... , rodiče se radovali... , zvonky zvonily... , stromy ševlely... , hadi syčeli..., motýli poletovali... , muži pracovali... , topoly šuměly... , brouci lezli... , listy opadaly..., čmeláci bzučeli... , traktory vyjely... , rybníky zamrzly...

4. Vyber vhodný podmět tak, aby celý text dával smysl.Cvičení přepiš do sešitu.

Nabídka: hrnečky, budíky, skřivani, chlapci, paprsky, hoši, kohouti, školáci

Ráno seprobudil... jim zazvonil... přesně v sedm.ale kokrhali... už hodinu před tím. Pod okny zpíval...První sluneční nakukoval... do oken. se nejprve umyl... . Na stole na ně už čekal... s čajem. posnídal... a pospíchal... do školy.

5. Oprav chyby v textu. Cvičení správně přepiš do sešitu.

Lodi kotvili vedle sebe. Přímo před našimi očima se odehrávali neuvěřitelné věci. V ostrém vjetru ho obě uši zíbli. Soupeři se postavily vedle sebe. Evropské národy se sjednotily. Davy fanoušků se schromáždily přetvchodem na stadion. Teď vzlétly do vzduchu dvě letadla. I sněhuláci na dvoře už rostaly. Všichni čekali na jeho rozhodnutí. Rodiče my to dovolily. V údolí se krčily nízké domky. Na záhonu stály dvě trašáci. Čemu se děvčata tolik směly? Obě pole se táhly až k lesu.

6. Dopln správné koncovky. Cvičení přepiš do sešitu.

Smrky voněly... . Kos... zpíval... . Houbaři prohledával... křov... . Ve stínu bříz... se skrýval... hřib... . Na pasece sbíral... chlapci maliny. V mláz...odpočíval... jeleni. Syst... se schoval... do díř... . Na větv... se mihl... veverka, po zem... pobíhal... myška.

7. Vyber a označ správně napsané tvary sloves.

Lékaři léčili – léčily - léčila.	Předpovědi nevyšli – nevyšly- nevyšla.
Jablka shnili – shnily - shnila.	Chlapci utíkali – utíkaly - utíkala .
Lesy šuměli – šuměly - šuměla .	Rohlíky ztvrdli – ztvrdly - ztvrdla.
Hvězdy svítily – svítily - svítily.	Kuřátka spali – spaly - spala .
Kamarádi utekli – utekly - utekla.	Košťata zametali – zametaly - zametala.
Květy zvadly – zvadly - zvadla.	Květiny rozkvetli – rozkvetly - rozkvetla.
Šelmy zabíjeli – zabíjely - zabíjela.	Talíře spadli – spadly - spadla.

8. Dopln správné koncovky. Cvičení přepiš do sešitu.

Pěvecké soubory získal... ocenění. Pražská divadla zahájil...sezónu. Skupiny výletníků procházel...zámkem. Na stránkách hor ležel... malebné vsi. Dni prázdnin rychle ubíhal... . Na modré obloze plul...beránci. Koně se dal... do klusu. Na nádraží čekal...na děti rodiče. Zvuky trubek, na které hrál... členové stráže, se rozléhal...po nádvoří. Dřevění koničci se dětem tak zalíbil... , že z nich nechtěl...slézt. Hejna špačků se vznesl...

9. Vyber věty bez pravopisné chyby. Odpovídající písmeno zapiš do tajenky.

P Žáci a žákyně napsali svou závěrečnou práci. **S** Vlaštovky a jiřičky se uhnízдили blízko našeho domu. **L** Na palouku se pásli jelen a laně. **A** Kozy a ovce spásaly trávu na kopci. **V** Děti vesele zpívaly. **É** Davy diváků jásalí nadšením. **Á** Hana, Věra a její bratr šli do kina. **T** Hejna ptáků putovaly na jih. **Č** Lvi, žirafy a zebry žili dřív v Africe ve větším počtu. **Y** Louky a pole byla pokryta sněhem. **J** Na oslavu byli pozváni tety i babičky. **E** Tatínek a můj bratr opravovali starší motocykl. **K** Nákladní auta přivážela obrovské kameny na stavbu přehrady. **Tajenka:** Pohádková postava

10. Doplň vhodné podměty. Cvičení přepiš do sešitu.

.....už vyvedly mláďata. Právě dozrály..... Co se nás.....s tím natrápili.už byly snědeny. Ve větvích stromů poletovali.....
.....byla zakryta závěsy.Když.....skončili s vypravováním, bylo ticho.
.....na nás hleděli s nedůvěrou.zašli ještě na prohlídku zámku.
Nastaly teplé letnív.....ten film ještě neviděly.si náhle přestala hrát.si spolu vždycky dobře rozuměli. V posledním kole soutěže
.....se leskla jako zrcadlo. Ztratilo se mi.....zůstaly až do večera otevřeny.

11. Napiš do sešitu věty v množném čísle.

Slepice kdákala na dvoře. Orel letěl nad lesem. Batole si hrálo s maminkou. Švadlena šila šaty. Pekař pekł chleba. Skřivan zpíval v oblacích. Jablko spadlo ze stromu. Domácí úkol nebyl těžký. Kotě se vyhřívalo na sluníčku. Květ krásně voněl. Jabloň na jaře rozkvetla. Pastelka se zlomila. Holub seděl na střeše. Chlapec hrál fotbal. Auto stálo na parkovišti. Dítě leželo v kočárku.

12. Doplň tabulku

PODMĚT	PRAVOPIS V PŘÍČESTÍ MINULÉM
rod mužský životný	
rod mužský neživotný	
rod ženský	
rod střední	

Použité zdroje:

Opakujeme češtinu v 6. ročníku (2. díl), nakladatelství Nová škola

Český jazyk 6, učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia, nakladatelství Fraus 2005

<http://www.mojecestina.cz/article/2008081801-shoda-podmetu-s-prisudkem>

http://www.zcsol.cz/index.php?s=stranky_predmetu/e_learning/ucebnice_cj/cj6_koncovky_sloves_2

<http://office.microsoft.com/cs-cz/images/results.aspx?qu=sos+pomoc&ex=1>

MÜHLHAUSEROVÁ, Hana; JANÁČKOVÁ, Zita; PŘÍBORSKÁ, Olga. *Český jazyk 2. Moje česká řeč*. Brno: Nová škola, 1998. ISBN 978-80-7289-246-4.

KONŮPKOVÁ, Monika; MARKOVÁ, Hana. *Český jazyk 2 nově*. Brno: Nová škola, 2012. ISBN 978-80-7289-433-

DOČKALOVÁ, Lenka. *Český jazyk 3 – pracovní sešit*. Brno: Nová škola, 2012. ISBN 978-80-7289-154-2.

MÜHLHAUSEROVÁ, Hana. *Český jazyk 3 nově – pracovní sešit*. Brno: Nová škola, 2002. ISBN 978-80-7289154-

DOLEŽALOVÁ, Alena Bára. *Český jazyk 3 nová řada*. Brno: Nová škola, 2013. ISBN 978-80-7289-796-3.

BIČANOVÁ, Lenka. *Český jazyk 3 nová řada - pracovní sešit, 1. díl*. Brno: Nová škola, 2013. ISBN 978-80-7289-495-6.

CHÝLOVÁ, Helena; JANÁČKOVÁ, Zita; MINÁŘOVÁ, E.; ZBOŘILOVÁ, J. *Český jazyk 5*. Brno: Nová škola, 2011. ISBN 978-80-7289-267-9.

HORÁKOVÁ, Zdena; TRNKOVÁ, Zdena. *Tvrde a měkké slabiky. Slabiky dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě. Pracovní sešit pro 2. ročník*. Brno: Nová škola, 2012. ISBN 978-80-87565-37-7.

MÜHLHAUSEROVÁ, Hana. *Vyjmenovaná slova hravě. Pracovní sešit pro 3. ročník*. Brno: Nová škola, 1997. ISBN 978-80-85607-39-0.

JIRKŮ, Zuzana; TABARKOVÁ, Jana. *Vyjmenovaná slova hrou. Pracovní sešit pro 3. ročník*. Brno: Nová škola, 2010. ISBN 978-80-7289-067-5.

JANÁČKOVÁ, Zita. *Vyjmenovaná slova nově. Pracovní sešit pro 3. ročník*. Brno: Nová škola, 2011. ISBN 978-80-87591-00-0.

DOČKALOVÁ, Lenka. *Hravá vyjmenovaná slova. Pracovní sešit pro 3. ročník*. Brno: Nová škola, 2011. ISBN 978-80-7289-358-4.

POLNICKÁ, Marie. *Vyjmenovaná slova. Pracovní sešit pro 3. a 4. ročník*. Brno: Nová škola, 2010. ISBN 80-85607-48-4.

KVAČKOVÁ, Jaromíra; KVAČKOVÁ, Kateřina. *Vyjmenovaná slova od B po Z. Doplňovací a hravá cvičení pro 3. a 4. ročník*. Brno: Nová škola, 2011. ISBN 80-7289-040-9.

BIČANOVÁ, Lenka. *Procvičujeme vyjmenovaná slova*. Brno: Nová škola, 2013. ISBN 978-80-7289-526-7.

DOČKALOVÁ, Lenka. *Procvičujeme pravopis podstatných jmen rodu ženského a středního. Pracovní sešit pro 4. ročník*. Brno: Nová škola, 2012.

POLNICKÁ, Marie. *Shoda přísudku s podmětem. Pracovní sešit pro 4. a 5. ročník*. Brno: Nová škola. ISBN 978-80-87565-36-0.

DOČKALOVÁ, Lenka. *Procvičujeme shodu přísudku s podmětem. Pracovní sešit pro 4. a 5. ročník*. Brno: Nová škola, 2012. ISBN 978-80-7289-426-0. SPN

JANÁČKOVÁ, Zita. *Dokážeš psát bez chyb? Pracovní sešit pro 5. ročník*. Brno: Nová škola, 2005. ISBN 80-7289-006-9.

POLNICKÁ, Marie. *Slovní druhy. Pracovní sešit pro 3. ročník*. Brno: Nová škola, 2010. ISBN 978-80-85607-13-0.

DOČKALOVÁ, Lenka. *Procvičujeme slovní druhy. Pracovní sešit pro 3. ročník*. Brno. Nová škola, 2012. ISBN 978-80-7289-440-6.

ŠUPÁKOVÁ; JANÁČKOVÁ. *Opakujeme češtinu ve 3. – 5. ročníku. Pravopisná cvičení, diktáty*. Brno: Nová škola, 2010. ISBN 978-80-7289-204-4.

DOČKALOVÁ, Lenka. *Procvičujeme učivo českého jazyka ze 3. – 5. ročníku. Pravopisná cvičení, diktáty*. Brno: Nová škola, 2012. ISBN 978-80-7289-375-1.

KOLEKTIV. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. 5. vydání. Praha: Academia, 2007. ISBN. 978-80-200-1347-7

NOVOTNÝ, Miloš. Vyjmenovaná slova po L. *Metodický portál: Digitální učební materiály* [online]. 31. 10. 2008, [cit. 2013-04-03].

SOTOLÁŘ, Zdeněk. Metodický portál, Digitální učební materiály: „Pohádková sběratelka“ [online]. 14. 06. 2008. [cit. 27. 07. 2008]. ISSN 1802–4785. Dostupný z WWW: <<http://dum.rvp.cz/materialy/pohadkova-sberatelka.html>>.

BACHTÍKOVÁ, Renata. Kořen slova. *Metodický portál : Digitální učební materiály* [online]. 18. 07. 2011, [cit. 2013-08-13]. Dostupný z WWW: <<http://dum.rvp.cz/materialy/koren-slova-2.html>>. ISSN 1802-4785.

BERANOVÁ, Eva. Hrajeme si s předponami. *Metodický portál : Digitální učební materiály* [online]. 12. 08. 2010, [cit. 2013-08-13]. Dostupný z WWW: <<http://dum.rvp.cz/materialy/hrajeme-si-s-predponami.html>>. ISSN 1802-4785.

CEMERKOVÁ GOLOVÁ, Petra. Slova příbuzná. *Metodický portál : Digitální učební materiály* [online]. 16. 12. 2010, [cit. 2013-08-13]. Dostupný z WWW: <<http://dum.rvp.cz/materialy/slova-pribuzna.html>>. ISSN 1802-4785.

<http://trida-u-mufa.webnode.cz/news/psani-i-y-po-tvrдых-a-mekkych-souhlaskach1/>

MRŇÁK, Michal. Podstatná jména obecná a vlastní. *Metodický portál : Digitální učební materiály* [online]. 08. 04. 2011, [cit. 2013-08-20]. Dostupný z WWW: <<http://dum.rvp.cz/materialy/podstatna-jmena-obecna-a-vlastni.html>>. ISSN 1802-4785.

CEMERKOVÁ GOLOVÁ, Petra. Prověrka – základní skladební dvojice. *Metodický portál : Digitální učební materiály* [online]. 19. 10. 2010, [cit. 2013-08-22]. Dostupný z WWW:

Obrázky použity z: <http://office.microsoft.com/cs-cz/?CTT=97>

„Škola pro život“ - CZ.1.07/1.2.19/02.0007

Základní škola Cheb, Kostelní náměstí 14, příspěvková organizace

Zpracovala: Mgr. Monika Rendlová

Cheb, 2014